

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΤΡΩΝ

Ρουμβουλιάτ

του

Θωμάς Καγιάτ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ :

Π. Α. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

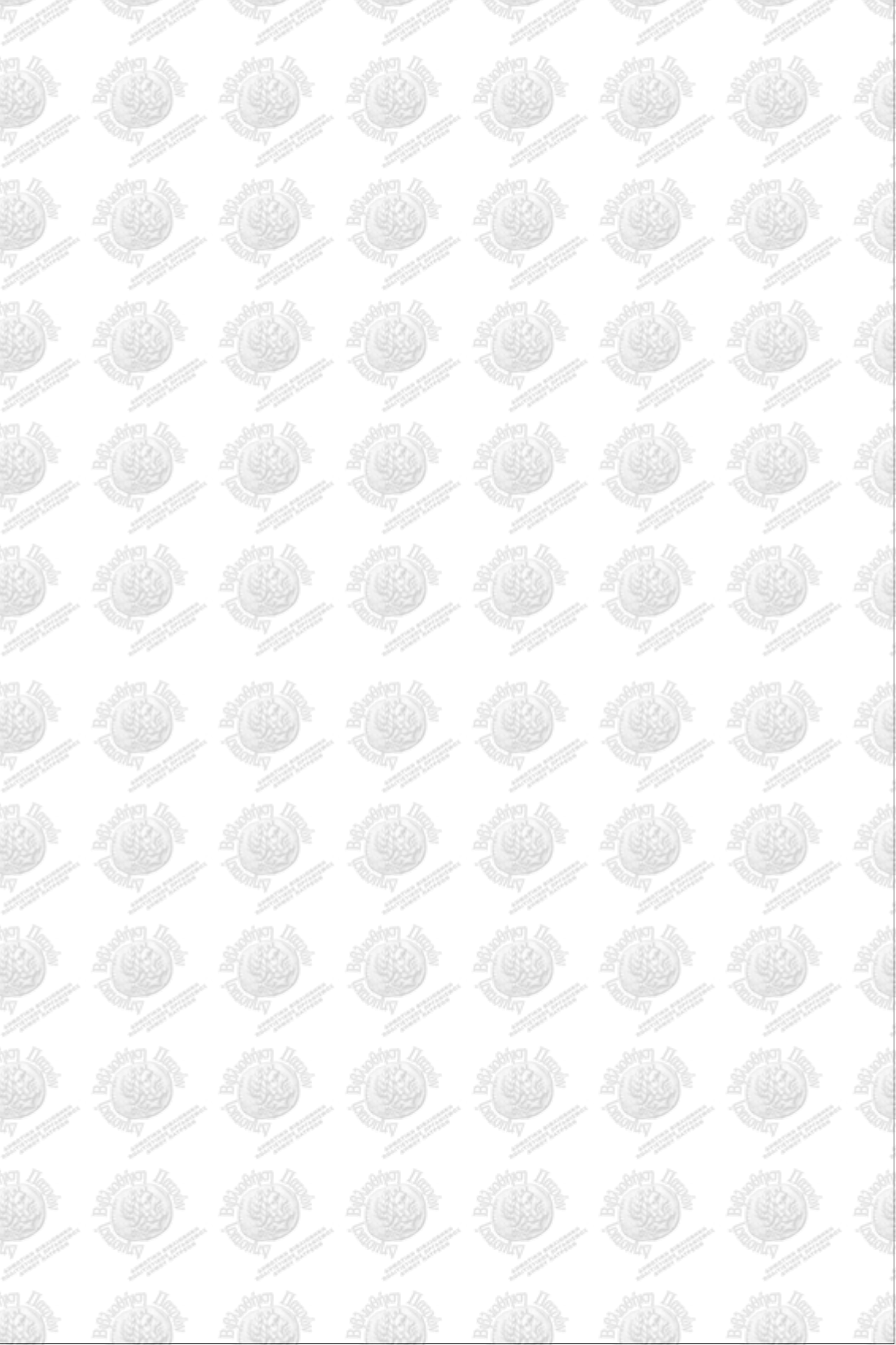

ΑΘΗΝΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΠΑΤΡΑΙ
Χ. & ΙΩ. ΚΑΓΙΑΦΑ

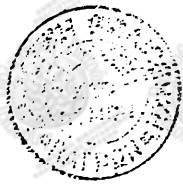
438

ΟΜ

5.837

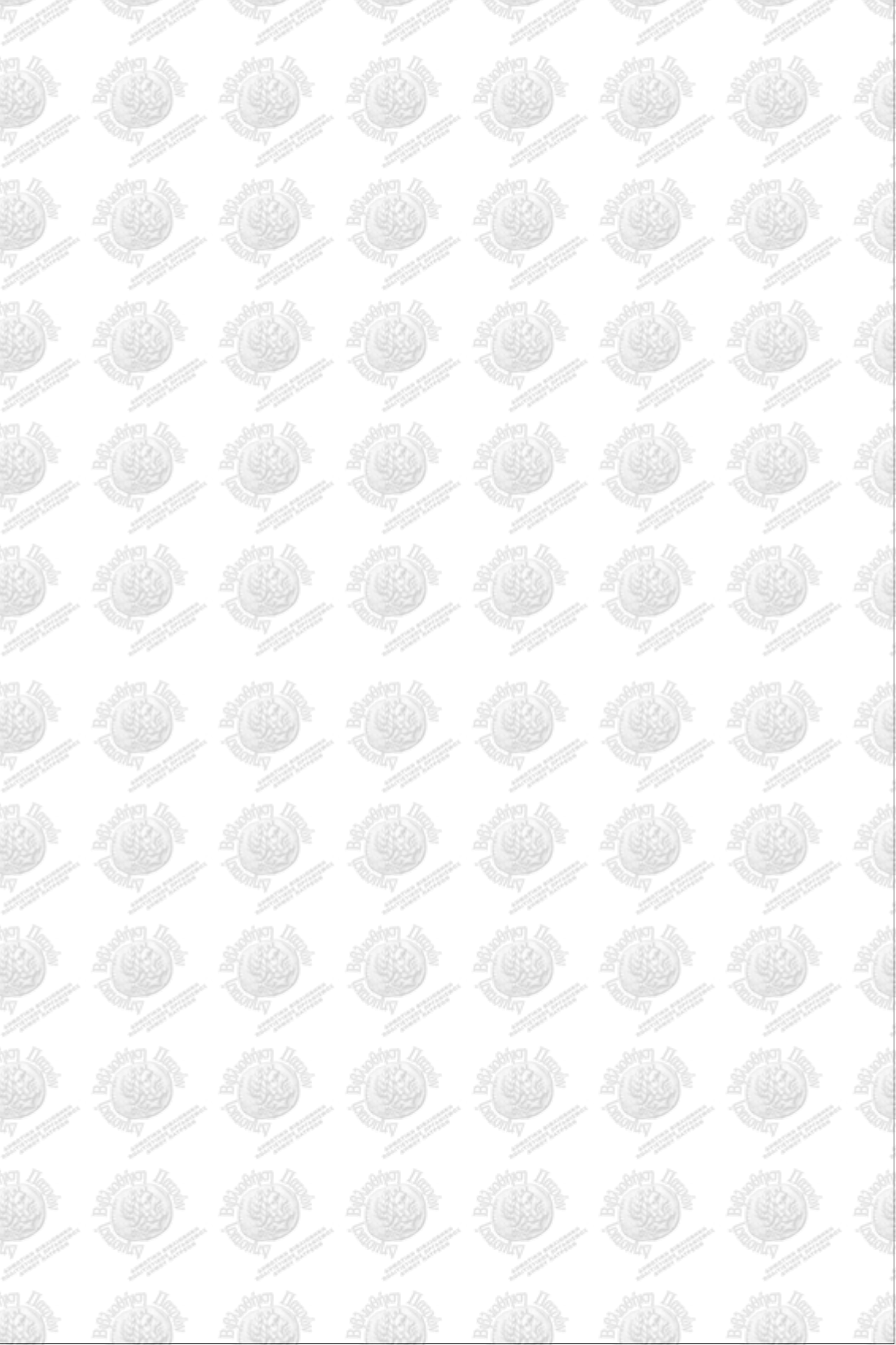

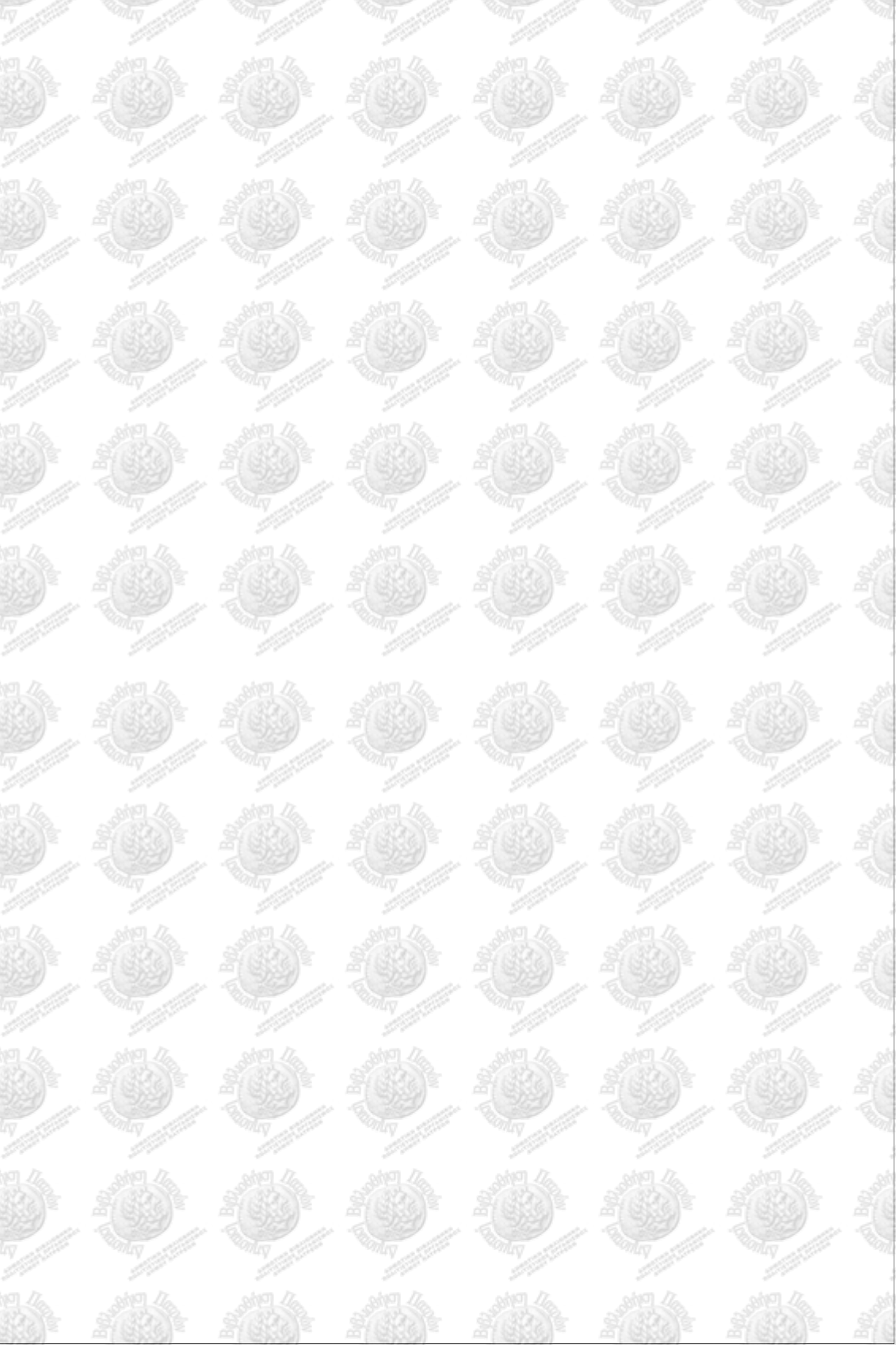
2 MAR 1958

St. Durobin Bobrodin
Hosios

132
/ 0M
/ 1877

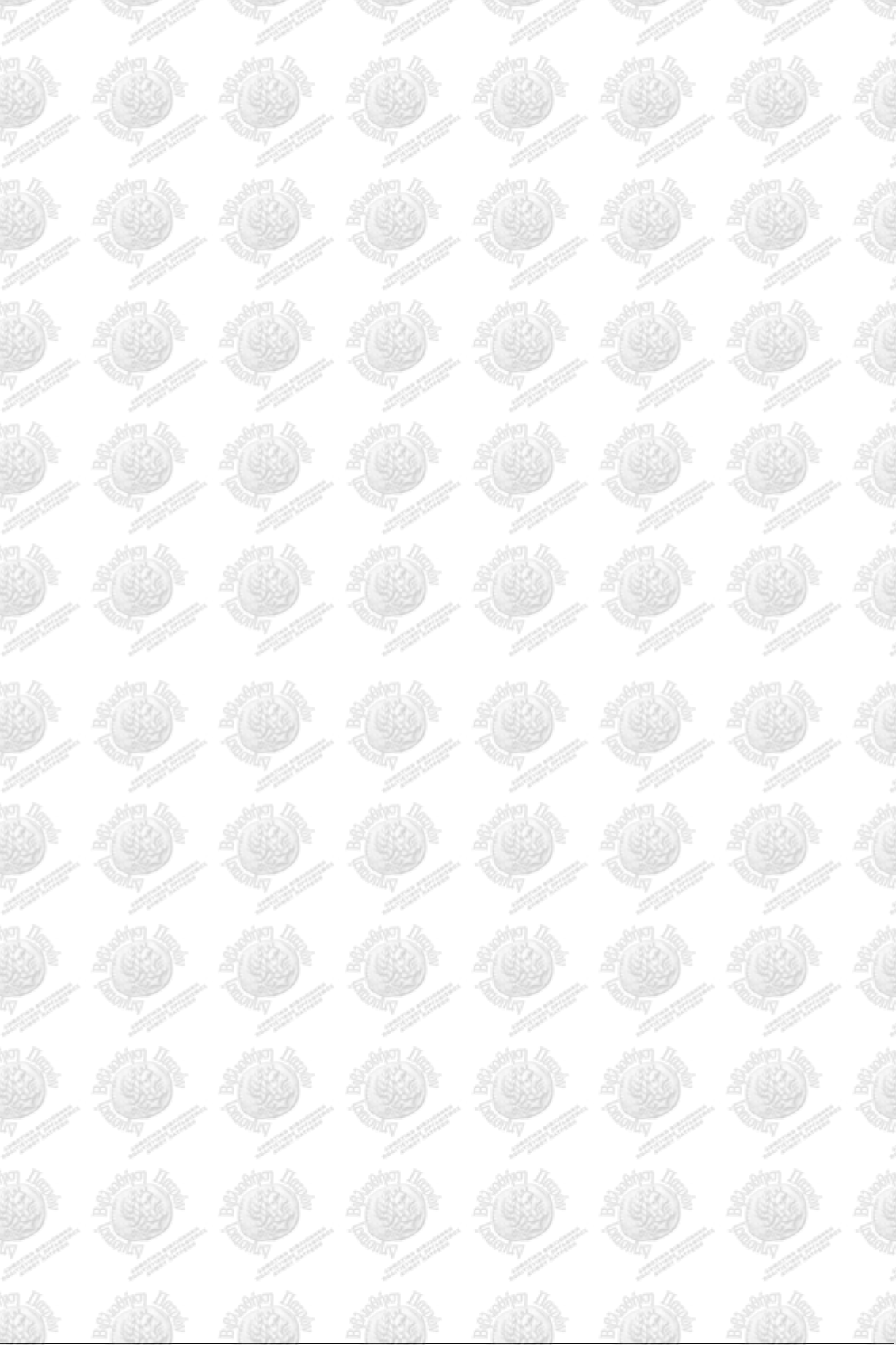

**ΡΟΥΜΠΑΓΙΑΤ
ΤΟΥ
ΟΜΑΡ ΚΑΓΙΑΜ**

**ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ :
Π. Α. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖

Ἔνα γράμμα ἀπὸ τὸν
ποιητὴ ὈΜΗΡΟ ΜΠΕΚΕ

Φίλε κύριε Π. Χρονόπουλε,

Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ πολύτιμο βιβλίο πού εἶχατε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ στείλετε. Τὰ «Ρουμπαγιὰτ» τοῦ Ὁμάρ Καγιὰμ γεμίσαν, πάντα καὶ παντοῦ, μὲ ψυχικὴ καρτεροσύνη καὶ μ' ἀπολύτρωση πνευματικὴ τὶς ὥρες τῆς ἀπογοήτευσης καὶ τῆς ἀμφιβολίας. Κ' εἶναι συχνές, πολὺ συχνές αὐτὲς οἱ ὥρες στὰ τραγικά τὰ χρόνια πού περάσαμε καὶ πού περνοῦμε, σκοτεινιασμέν' ἀπὸ τὸν Ἰσκίο τοῦ θανάτου.

Δὲν εἶμαι δυστυχῶς σὲ θέση νὰ μιλήσω γιὰ τὴν πιστότητα τοῦ ἔργου σας. Δὲν ξέρω περσικά. Κι' οὐτ' ἔχω πρόχειρους κοντὰ μου ἐκείνους πού δουλέψανε πρὶν ἀπὸ σὰς ἀπάνω στὸ πρωτότυπο. Ἴσως ὕστερ' ἀπὸ μιὰ συγκριτικὴ μ' αὐτοὺς μελέτη, θὰ μπορούσα νὰ σὰς πῶ ὑπεύθυνα τὴ γνώμη μου γιὰ τὴν ἀπόδοσή σας. Ὅμως ἐκεῖνο πού μὲ σκλάβωσε, κι' ἀπὸ τὶς πρῶτες σας σελίδες, εἶναι ἡ πνοὴ πού ζωντανεύει κάθε σας τετράστιχο. Αἰσθάνουμαι κατάβαθα τὸν κόπο τὸν τεράστιο καὶ τὴν εὐθύνη τὴν ἀκοίμητη, τὴν ἀνικανοποίητη ἐπιμονή, πού τόνωσαν τὸ λόγο σας καὶ τὸν ὀδήγησαν, μὲ πόση ἄνεση, πρὸς ἓνα θρίαμβο ποιητικό.

Προλογίζοντας κάποτε μιὰ μεταφραστικὴ μου προσπάθεια ἔριξ' ἀπάνω στὸ χαρτί καὶ τοὺς ἀκόλουθους δογματισμούς: «Φρονῶ πὼς ἡ ἀπόλυτη πιστότητα, ὡς ἀπαρχὴ γιὰ μιὰν ἀνώτερη καὶ ζωντανὴ δημιουργία, ἀποτελεῖ μιὰν οὐτοπία. Φρονῶ πὼς ἡ ἀπόλυτη πιστότητα πού ἀδιαφορεῖ, πέρα ὡς πέρα, γιὰ τὸ πρεπούμενο ξετέλειωμα τῆς τέχνης ἀποτελεῖ μιὰν ἄγονη καὶ περιττὴ σχολαστικότητα. Νομίζω τέλος πὼς ὁ θρίαμβος τῆς τέχνης ἀπάνω σ' ἓνα κείμενο τελείως παραμορφωμένο ἀποτελεῖ μιὰ προδοσία. Μονάχα ἡ ἀφομοίωση, ξαναδοσμένη στὴ ζωὴ μὲ πνεῦμα δημιουργικό, εἶναι ἡ καλύτερη μετάφραση τοῦ ποιητικοῦ λόγου».

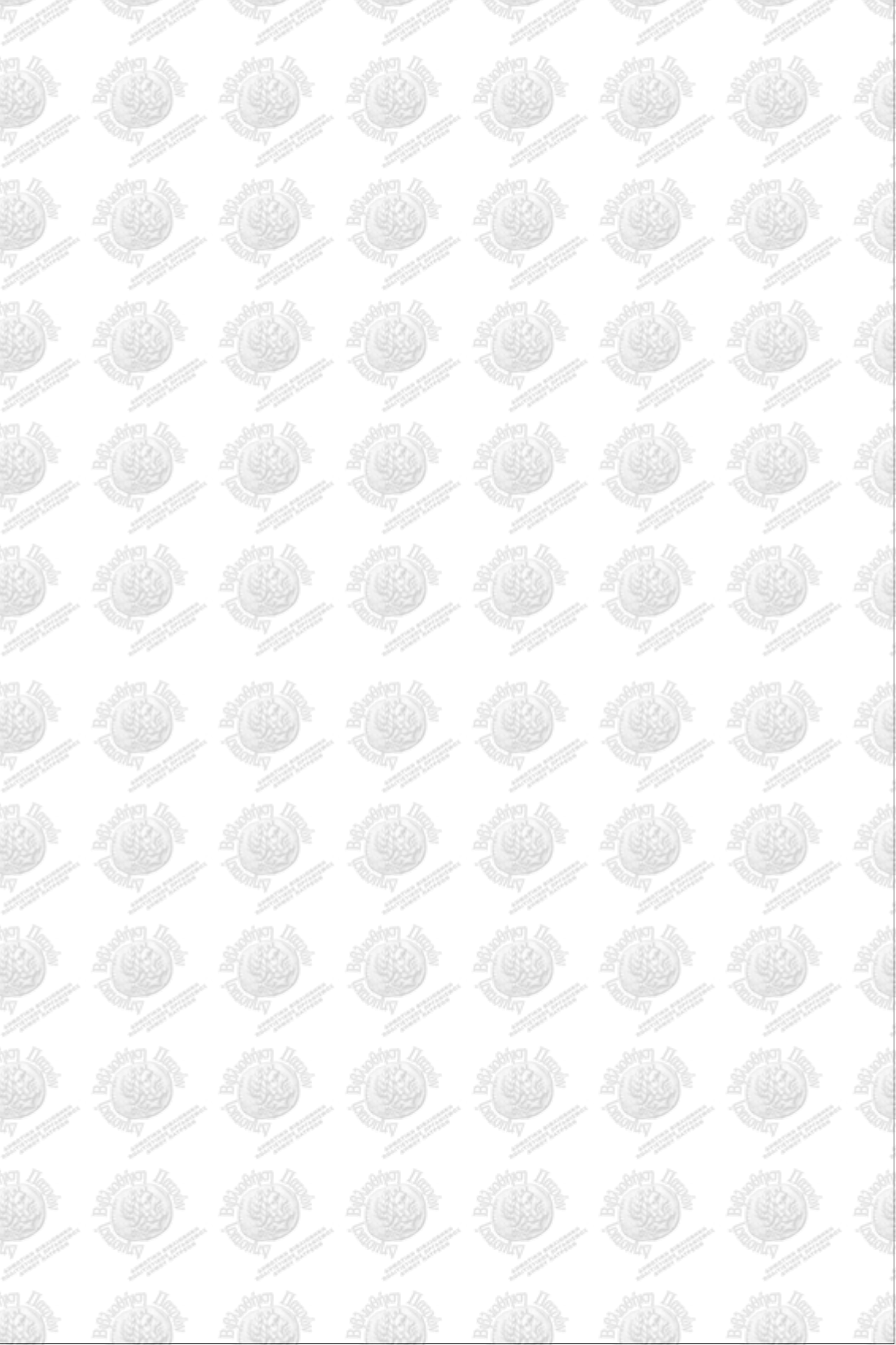
Αὐτό, νομίζω, ἔκανε ὁ Fitz Gerald μεταφράζοντας τὰ «Ρουμπαγιὰτ» τοῦ Ὁμάρ Καγιὰμ καὶ γέμισε τὴ γῆ μὲ τ' ὄνομά του. Αὐτὸ θὰ κάνατε κ' ἐσεῖς, τὸ δίχως ἄλλο, καὶ μοῦ γεμίσατε τὴν ψυχὴ μὲ μιὰν αἰσθητικὴ ἀγαλλίαση καὶ εὐφροσύνη.

Σὰς εὐχαριστῶ ἀκόμη μιὰ φορὰ καὶ σὰς σφίγγω τὸ χέρι μὲ ὅλη τὴν ἐκτίμηση καὶ τὴν ἀγάπη μου.

ΟΜΗΡΟΣ ΜΠΕΚΕΣ

24 — 2 — 53
Ἄλκμᾶνος 10
Ἡλύσια—Ἀθήνας

⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖⊖

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗ Β΄ ΕΚΔΟΣΗ

Τὸ Νοέμβρη τοῦ '51 ἔπαιρα τὴν ἀπόφαση νὰ τυπώσω τὴν μετάφραση τῶν «Ρουμπαγιάτ», πού με εἶχε ἀπασχολήσει μερικὰ χρόνια.

Ὅμως πολλοὶ φίλοι καὶ γνωστοὶ ἀκόμη κι' ὁ διευθυντὴς τοῦ «Ἀετοῦ», ὅπου κι' ἔγινε ἡ πρώτη ἐκδοση, μ' ἔβλεπαν μὲ κάποια... συμπόνια γιὰ τὸ τόλμημά μου. Ὁ κ. Κίμων Θεοδωρόπουλος μάλιστα μοῦ εἶπε χαρακτηριστικὰ : «Θάχετε βέβαια ὑπ' ὄψει σας ὅτι θὰ σὰς στοιχίσουν ἀρκετὰ αὐτὲς... οἱ δάφνες. Μὴν περιμένετε νὰ πουλήσετε περισσότερα ἀπὸ ἑκατὸ ἀντίτυπα, ἂν πουληθοῦν κι' αὐτά».

Ἐπηρεασμένος ἀπὸ παρόμοιες γνώμες καὶ ἄλλων ἐμπείρων στὴν κίνηση τοῦ βιβλίου, ἐτύπωσα σὲ χαρτὶ πολυτελείας — παράκριβο τότε — μόνον πεντακόσια ἀντίτυπα, ὑπολογίζοντας οἷς καλὲς προθέσεις τῶν βιβλιοφίλων μονάχα.

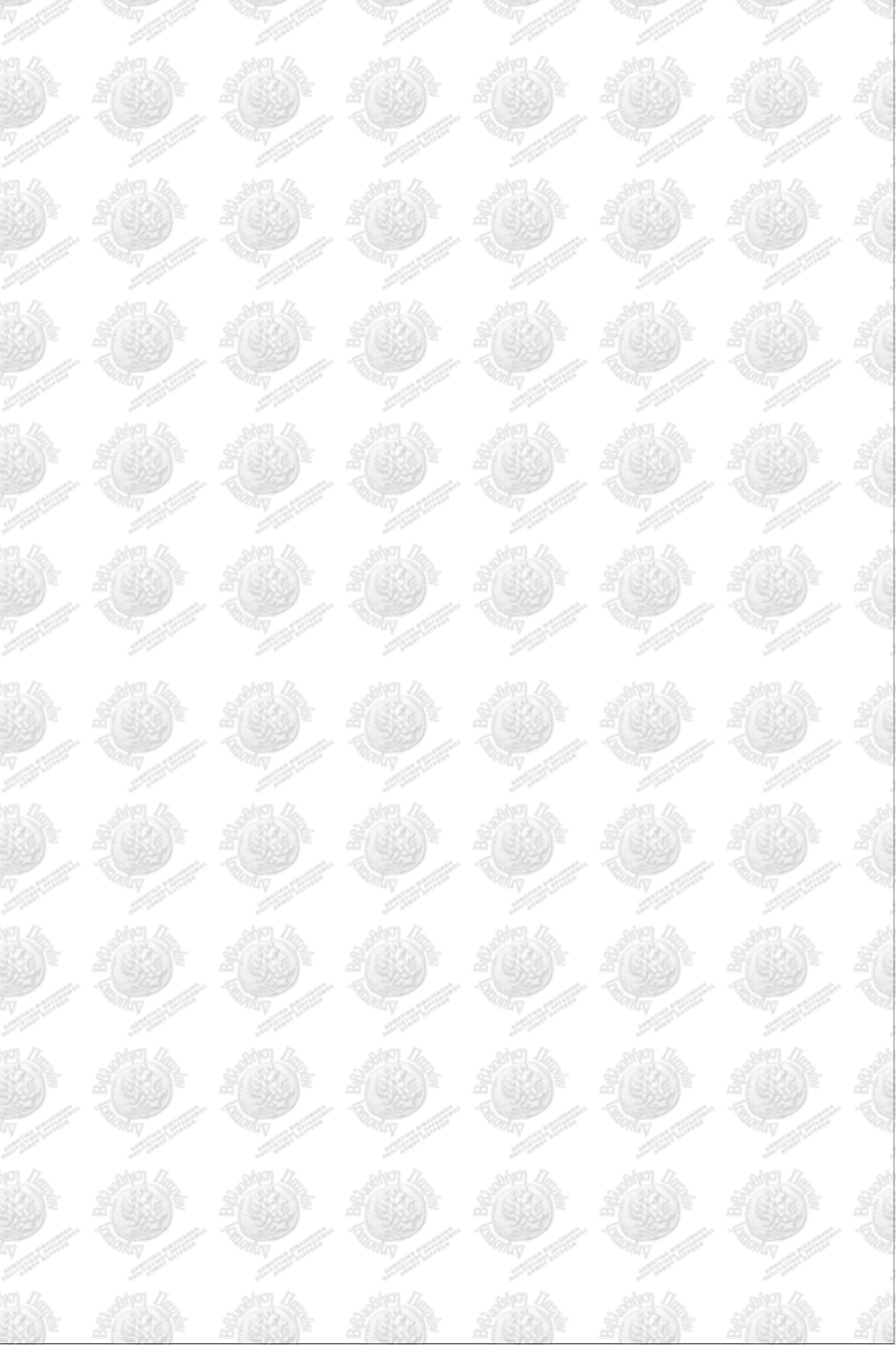
Ἡ ἔκπληξη βέβαια ἦταν γενικὴ, ὅταν σὲ λίγους μῆνες εἶχαν δλα τὰ τεύχη πουληθεῖ, καὶ μάλιστα στὴν τιμὴ τῶν 30,000 δραχ. ἀπρόοιτη γιὰ πολλοὺς, στὴ σημερινὴ κρίση.

Ἐξακολούθησε ὁμως κι' ἐξακολουθεῖ ἡ ζήτηση κι' αὐτὸ τὸ γεγονός ἐνεθάρρυνε τὸν κ. Χ. Καγιάφα νὰ προβεῖ στὴ δευτέρω ἐκδοση σὲ 1500 ἀντίτυπα καὶ σὲ τιμὴ πολὺ κατώτερη.

Θέλω κι' ἐδῶ νὰ εὐχαριστήσω τοὺς κριτικὸς καὶ λογοτέχνες καὶ ἰδιαίτερα τὸν ξεχωριστό μας ποιητὴ κ. Ὁμηρο Μπεκὲ καὶ μερικὸς ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες, πὸν μοῦ ἔκαμαν τὴν τιμὴ νὰ γράφουν τόσα ἐπαινετικὰ σχόλια πάνω στὴ μεταφραστικὴ μου αὐτὴ προσπάθεια.

Πάτρα, Μάρτιος 1953

Π. Α. Χ.

Ο Ὀμάρ-Μπὲν-Ἰμπραήμ-Ἐλ-Καριάμ, ἀπὸ τοὺς πιὸ δοξασμένους ποιητὲς τῆς Περσίας καὶ διάσημος μαθηματικὸς τῆς ἐποχῆς του, γεννήθηκε τὸ 1040 κ' ἐπέθανε τὸ 1123 μ. Χ. Τὸ ὄνομα «Καριάμ» σημαίνει σκηνοποιός, καὶ τὸ πῆρε ὁ ποιητὴς σὰν ψευδώνυμο, τιμώντας ἔτσι καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατέρα του. Καὶ μόνη ἡ ἐκλογή τοῦ ψευδώνυμου δείχνει πόσο σεμνὸς ἦταν ὁ σμιλευτὴς τῶν «Ρουμπαγιάτ» (τετραστίχων), ὅταν συγκριθεῖ μὲ παλιότερους καὶ σύγχρονους του ποιητὲς, πὺν ὅλοι τοὺς εἶχαν πάρεϊ φωτοπερίχυτα, κομπαστικά καὶ πομπῶδη ψευδώνυμα, σὰν νὰ προσπαθοῦσαν νὰ ἐπιβάλουν προκαταβολικά τὴν ἀξία τους.

Ὁ Ὀμάρ Καριάμ σπούδασε στὴ Νισαπούρ μὲ δάσκαλό του τὸν Ἰμάμ Μοβαφφάκ. Ξακουστὸ καὶ τιμημένο σοφὸ τῆς ἐποχῆς. Στὴ σχολὴ αὐτὴ γνῶρισε κ' ἔκαμε στενοὺς του φίλους δυὸ ἄλλους φοιτητὲς, τὸν Ἀβδούλ-Κασέμ καὶ τὸ Χασάν-Μπέν-Σεμπάχ. Οἱ τρεῖς φίλοι ἔδωσαν τὴν ὑπόσχεση μεταξὺ τους, ὅτι ἂν ἓνας τους κάποτε καταλάβει ἀνώτερο ἀξίωμα θὰ βοηθήσει καὶ τοὺς ἄλλους ν' ἀραδειχτοῦν.

Πολλὰ χρόνια ἀπὸ τότε πὺν χώρισαν οἱ τρεῖς φίλοι, ὁ Ἀβδούλ Κασέμ ἔγινε βεζύρης τοῦ Σουλτάνου Ἄλπ-Ἀρσλάν. Γνωστὸς ἀργότερα καὶ μὲ τὸ ὄνομα Νιζάμ-Ἐλ-Μούλκ, ἄφησεν ἐποχὴ σὰ «ρυθμιστὴς τῆς Αὐτοκρατορίας». Μεγαλόψυχος ὁ βεζύρης δὲ λησιμόνησε τὴν ὑπόσχεσή του στοὺς παλιούς του φίλους. Ἐπρόσφερε στὸν Ὀμάρ Καριάμ μιὰ καλὴ θέση στὴν αὐλὴ τοῦ Σουλτάνου. Ὁ Καριάμ ὅμως δὲν ἐδέχτηκε τὴ θέση· ἐζήτησε μόνον ἓνα ἐπίδομα, πὺν θὰ τοῦ ἐξασφάλιζε τὴν οἰκονομικὴ ἄνεση, ὥστε νὰ ἐπιδοθεῖ στὶς μαθηματικὲς κ' ἀστρονομικὲς του μελέτες. Ἔτσι ἔγινε ἀργότερα διάσημος, σὰ μεταρρυθμιστὴς τοῦ

Μουσουλμανικοῦ ἡμερολογίου καὶ σὰ συγγραφέας ἀξιόλογων συγγραμμάτων πάνω σὲ ζητήματα τῆς Ἰσλαμικῆς, τῆς Ἀστρονομίας καὶ τῶν ὁρισμῶν τοῦ Ἐὐκλείδῃ.

Ὁ Νιζάμ - Ἐλ - Μουλκ ἔδωσε τιμητικὴ θέση καὶ σὶν ἄλλο του φίλο, τὸ Χασάν - Σεμπάχ. Ἐκεῖνος ὅμως σιάνθηκε ἀχάριστα φιλόδοξος καὶ προσπάθησε μὲ πανουργίες καὶ δολοπλοκίες νὰ ἐκτοπίσει ἀπὸ τὴ βεζυρία τὸ φίλο καὶ προστάτη του, μὲ σκοπὸ νὰ τὴν καταλάβει αὐτός. Δὲν τὸ πέτυχε ὅμως καί, διωγμένος ἀπὸ τὸ παλάτι, ὁργάνωσε κατόπι τὴν αἴρεση τῶν Χασισηδων ἢ Ἀσασίνων. Οἱ αἰρετικοὶ αὐτοὶ τρομοκράτησαν γιὰ πολλὰ χρόνια μιὰ μεγάλη ὄρεινὴ περιοχὴ, νότια ἀπὸ τὴν Κασπία θάλασσα. Στὰ πολλὰ ἐγκλήματα πὸν ἔκαμαν, ἓνα ἀπὸ τὰ θύματά τους ἦταν καὶ ὁ ἴδιος ὁ βεζύρης, ὁ φίλος καὶ προστάτης τοῦ Χασάν - Σεμπάχ.

Ὅμως ἡ φήμη τοῦ Ὁμάρ Καγιὰμ — ὅταν ζοῦσε, μὰ καὶ κατόπι — δὲν ὀφείλεται μονάχα σὶς ἐπιστημονικὲς του μελέτες, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο σὶ τὸ ποιητικὸ του ἔργο, τὰ «Ρουμπαγιὰτ». Ρουμπαῖ (ἐνικός τοῦ Ρουμπαγιὰτ) σημαίνει τετράστιχο, σὲ αὐστηρὰ καθορισμένη φόρμα, δηλαδὴ μὲ τὸν πρῶτο, δεῦτερο καὶ τέταρτο στίχο ὁμοιοκατάληκτους καὶ τὸν τρίτο ἐλεύθερο. (Μερικὰ μάλιστα τετράστιχα ριμάρουν μὲ ὁμοιολεξία σὶν ἀ', β' καὶ δ' στίχο, μ' ἐλεύθερο πάλι τὸν τρίτο στίχο.) Ἔτσι ὁ τρίτος στίχος ἀντικόβει στιγμιαῖα τὸ κῶμα τοῦ ἤχου τῆς ὁμοιοκαταληξίας γιὰ νὰ τὸ ἀφήσει νὰ κατακυλῆσει πρὸς τὸν τέταρτο, μὲ μιὰ ἔντονη, ξεχωριστὴ μουσικότητα.

Κάθε «ρουμπαῖ» εἶναι κατὰ κανόνα ἓνας ἀνεξάρτητος καὶ ὁλοκληρωμένος στοχασμός. Πολλὲς φορὲς μεταξὺ τῶν τετραστίχων παρατηρεῖ κανεὶς ὀλοφάνερες ἀντιλογίες, Μερικὰ εἶναι δυσνόητα καὶ οἱ μεταφραστὲς ὁμολογοῦν δυσκολίες νὰ τ' ἀποδώσουν ἢ νὰ τὰ κάμουν καταληπτά.

Μεγάλες συζητήσεις ἔχουν γίνεῖ πάνω σ' ἓνα ἄλλο ζήτημα: Πόσα τετράστιχα ἔγραψε ὁ ποιητής. Κατ' ἄλλους ἔγραψε μόνον 160, κατ' ἄλλους 240. Τὸ χειρόγραφο τοῦ Luchnow ἔχει 770, τῆς Καλκούτας 438, τῆς Μποτλεϊανῆς βιβλιοθήκης 158. Τοῦ A. Chester Beatty Esq. (τὸ πλησιέστερο σὶ τὸ θάνατο τοῦ ποιητῆ,

ἀπ' ὅπου κι' ἔγινε αὐτὴ ἡ μετάφραση) 172. Ὁ Nicolas μετέφρασε τὸ 1867, στὰ γαλλικά, 464 τετράστιχα.

Παρατηρεῖται καὶ τὸ ἄλλο : Οἱ ἀντιγραφεῖς τοῦ χειρογράφου λὲς καὶ δυσφοροῦν γιὰ τὸ ἔργο πὸν ἀναλαμβάνουν νὰ γραφούν, ἀρχίζουν μ' ἓνα τετράστιχο, τὸ ὁποῖο, εἴτε ἀπὸ τὸ χειρόγραφο τὸ παίρνουν, εἴτε δικό τους κατασκευάσμα εἶναι, ἀφήνει τὴν ἐντύπωση, πὼς θέλουν νὰ ἐξιλεώσουν τὸν ποιητὴ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ἢ νὰ τὸν δικαιώσουν. Τῆς Καλκούτας τὸ χειρόγραφο ἀρχίζει μὲ τὸ παρακάτω τετράστιχο, πὸν μᾶς λέει τάχα πὼς ἡ μητέρα τοῦ Ὁμᾶρ ζηταίει νὰ μάθει γιὰ τὴν τύχη τοῦ γιοῦ της καὶ ὁ ποιητὴς φανερώνεται καὶ τῆς λέει :

«Τί θλίβεσαι γιὰ τὸν Ὁμᾶρ πὸν βράζει στὸ κατράμι,
ἀφοῦ κι' ἐσὲ ὁ Πανάγαθος τὸ ἴδιο θὰ σοῦ κάμει ;

Δὲν ἐβαρέθης σχώρεση γιὰ μένα νὰ ζητᾶς ;

Ποῖά εἶσαι σὺ πὸν τὸ Θεὸ θὰ μάθεις τί νὰ κάμει ;»

Ὁ ποιητὴς τῶν «Ρουμπαγιὰτ» εἶναι ὁ ρεαλιστὴς καὶ ἀγνωστικιστὴς ποιητὴς. Γαλήνιος στέκει δίπλα στὰ θολὰ νερὰ τῆς Εἰμαρμένης, πὸν κυλᾶνε πρὸς τὴ σκοτεινὴ θάλασσα τῆς Ἀνυπαρξίας. Αἰσθάνεται ἀποσιροφὴ γιὰ τοὺς ὑποκριτὲς καὶ σαρκάζει μὲ τὴ λεπτὴ του εἰρωνεία τοὺς σοφοὺς καὶ θρησκολόητους, πὸν εἶπε τόσο βέβαιοι γιὰ τὸ ἀλάθητο τῆς σοφίας τους καὶ τοὺς μεταθανάτιους παραδείσους. Δὲν εἶναι ὁ ἀρνητὴς τῆς ζωῆς, ὁ ἀσκητὴς. Ἀντίθετα παίρνοντας γιὰ σύμβολά του τὸ κρασί καὶ τὸν ἔρωτα, ἀντίκρου στὸ χάσμα, πὸν ἀνοίγεται μπροστὰ μας ἀγεφύρωτο μὲ τὸ Ἄγνωστο, κάνει τὸ τραγούδι του ἓναν παιᾶνα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς δημοφιλῆς κι' ἓνα ἔλεγχο τῆς ζωῆς μπροστὰ στὶς ἀδυσώπητες δυνάμεις τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Ἀφοῦ μάταια ἔκρουσε τὶς πύλες τοῦ Ἄγνωστου μὲ τὶς ἐπιστημονικὲς καὶ φιλοσοφικὲς του ἔρευνες, ἐπιστρέφει ἀπελπισμένος, ἀλλὰ καὶ μὲ πάθος νὰ βρεῖ τὴ λύτρωση στὶς ἡδονὲς τῆς ζωῆς.

Σὲ μερικὰ «Ρουμπαγιὰτ», ὅπου προσεύχεται σ' ἓνα ἀκαθόριστο Ὑπέριστο Ὅν, σοῦ γεννάει τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ ἀρνήθηκε προκαταβολικὰ γιὰ νὰ τὸ ἐπικαλεσθεῖ κατόπιν. Σὲ μερικὰ ἢ εἰρωνεία του δὲν εἶναι παρὰ ἓνας πικρὸς κλανσιγελως ἢ ἓνας παιγνιδιάρικος σαρκασμὸς, ὅπως στὸ 98 : Πηγαίνει στὸ Τζαμί

τάχα νά προσευχηθεῖ, ὅμως δὲν ἔχει χαλί νά γονατίσει κι' ἀναγκάζεται νά κλέψει ξνα. Αἰσθάνεται τότε ὅτι γιὰ τὸ ἀμάροτημα τῆς κλεψιάς πρέπει νά ἐξιλεωθεῖ μὲ πολλές προσευχές, γονατισμέος στὸ χαλί. Ἔτσι ἀπὸ τὸ πολὺ γονάτισμα τὸ λυώνει κι' ἀναγκάζεται νά κλέψει καὶ δεύτερο καὶ τρίτο πέφτοντας κατ' αὐτὸν τὸ τρόπο σ' ξνα ἀνακύκλισμα κλεψιάς καὶ μετάνοιας. Τὸ χαλί, σὰ μέσον, γιὰ νά ἐκδηλώσει τὴ μετάνοια του, γίνεται καὶ τὸ αἷτιο τῆς ἁμαρτίας.

«Νέο χαλί, νέα κλεψιά, πῶς νά συχωρευθεῖς ;»

Ἡ Ἐπικούρεια, ἐπαναστατικὴ φιλοσοφία τοῦ Καριάμ, μ' ὄλη τὴν προστασία καὶ τίς τιμές, μὲ τίς ὁποῖες τὸν εἶχε περιβάσει ὁ Σουλτάνος, τὸν εἶχε ἐκθέσει σὰν ἀσεβῆ, πρὸ πάντων στὰ μάτια τῶν «Σουφι». Οἱ Σουφι ἦταν μιὰ ἀίρεση μὲ μιὰ νεφελώδη φιλοσοφία μυστικισμοῦ, τελείως ἀντίθετη μὲ τὸ θετικισμὸ τοῦ ἀστρονόμου-ποιητῆ, πού ἦταν βιαιὴς μελετητῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Οἱ Σουφι δίδασκαν ὅτι ξνας ἀληθινὸς ὁπαδὸς τους δὲν πρέπει οὔτε νά κατέχει οὔτε νά ἐπιθυμεῖ τίποτε. Τὸν Καριάμ δὲν τὸν συγκινοῦσαν τέτοιες πομπόλυγες, γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἐχθρεύονταν καὶ τὸν ἐφοβόνταν. Καὶ ὅπως φαίνεται, ὁ ποιητῆς γιὰ ν' ἀντιδράσει στὸ φανατισμὸ τους, ἔκαμε κατὰ τύπους καὶ τὸ «Σαλαάμ», τὸ ταξίδι τοῦ πιστοῦ στὴ Μέκκα.

Ὁ Ὁμάρ Καριάμ ἐζήσῃ ἀγαπητὸς στὸ λαὸ του γιὰ τὸ ρεαλισμὸ, τὴ λεπτιὰ του εἰρωνεία καὶ τὴν ἐπιμονή του ν' ἠρνεῖται τὸ ἀναπόδεικτο. Θὰ ἔμεινε ὅμως ἄγνωστος γιὰ τὸ δυτικὸ κόσμο, ἂν δὲν τὸν παρουσίαζε μὲ μιὰ ἀληθινὰ δημιουργικὴ μετάφραση ὁ Ἄγγλος ποιητῆς Ἐντουαρντ Φίτζ-Τζέραλντ. Ἡ μετάφραση αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας κι' ἔχει συγκινήσει ἀπὸ τὸ 1880 τὸν ἀγγλόφωνο κόσμο τῶν πέντε ἡπείρων. Ὁ Φίτζ-Τζέραλτ δὲν ἔκαμε μιὰ ἀπλή μετάφραση. Ποιητῆς ὁ ἴδιος ἔγραψε ξνα δικό του ποίημα ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ τῆς Νισαπούρ. Μιὰ μετουσίωση, μιὰ μετάγχιση τοῦ πρωτοτύπου σὲ μιὰ δική του δημιουργία, τὴν ὁποία πολὺ πετυχημένα ὀνόμασαν «Ὁραία ἄπιστη». Τὴ στίλις ἀκόμη

μέ μαργαριτάρια άλλων Περασών ποιητών, όπως του Σααδῆ κ.ἄ. Στα τετράστιχά του ἐκράτησε τὴ φόρμα τοῦ πρωτοτύπου, τοὺς ἔδωσε ὁμως μιὰ συνοχὴ πὺν δὲ βρῖσκεται στὰ «Ρουμπαγιάτ». Πρόσθεσε μάλιστα καὶ ὀλόκληρα δικά του τετράστιχα ὅπως τὸ περιήφημο :

εἴω Σὺ πὺν εἶχες θεϊκὴ καὶ βούληση καὶ γνώμη
νὰ πλάσεις ἀπὸ χῶματα τὸν ἄνθρωπο, κι' ἀκόμη
νὰ τὸν ἀφήσεις μόνο του μὲ συντροφιά τὸ φίδι,
δῶσε του τὴ συχώρηση καὶ ζήτησε συγγνώμη.

Ἡ πρώτη ἐμφάνιση τῆς ἀριστοτεχνικῆς δημιουργίας τοῦ Φίτζ-Τζέραλτ ἐγινε τὸ 1859 μ' ἑβδομήντα πέντε τετράστιχα, χωρὶς τ' ὄνομά του. Τὸ βιβλίο δὲν τὸ πρόσεξε κανεὶς σχεδόν, ἀλλὰ κι' ὁ μεταφραστὴς ἐκράτησε τὴν ἀνωνυμία του, ἀκόμη κι' ἀπὸ τοὺς πιὸ στενοὺς του φίλους. Τὸ 1868 τυπώθηκε ἡ δευτέρα ἐκδοση μὲ 110 τετράστιχα καὶ τελικὰ ἔφτασε τὸ 1880 στὴν πέμπτη μὲ 101. Τὸ γεγονός ὅτι πέρασε ἀπαρατήρητη ἡ πρώτη ἐκδοση, δὲν ἦταν δυνατὸ ν' ἀποθαρρύνει τὸ Φίτζ-Τζέραλτ, πὺν ἔνοιωθε καλὰ τὴν ἀξία τοῦ ἔργου του. Ἀπόδειξη, ὅτι δὲν ἔπαψε νὰ ξαναδουλεύει ἐπὶ δεκαετίες τὰ τετράστιχά του μὲ ὅλη τὴ λατῶρα τοῦ ἐμπνευσμένου τεχνίτη. Ἄν παρέλειπε μερικά, σὰν τὸ 49 αὐτῆς τῆς συλλογῆς, τὸ ἔκαμε προφανῶς, γιὰ νὰ μὴ σοκάρει τὸν ἀγγλικὸ πουρτανισμὸ, ἄν καὶ τὸν Καγιὰμ τὸν διακρίνει πολλὴ ἀρχοντιά στὴν ἔκφραση καὶ σπάνια ἐμπνέεται ἀπὸ λάγνα ἀνέκδοτα καὶ αἰσθησιακὲς εἰκόνες, ὅπως οἱ ἄλλοι Πέρσες ποιητές.

Ἄπειρες εἶναι οἱ ἐκδόσεις πὺν ἔγιναν κι' ἐξακολουθοῦν νὰ τυπώνονται μὲ τὸ ἐξαίσιο λογοτέχνημα τοῦ Φίτζ-Τζέραλτ. Ἔτσι πὺν ν' ἀναρωτιέται κανεὶς ἂν ὁ Ὅμαρ ἔκαμε ἔνδοξο τὸ Φίτζ-Τζέραλτ ἢ ὁ Φίτζ-Τζέραλτ τὸν Ὅμαρ.

Ὁ Ἄγγλος μεταφραστὴς ἀναστῆται τοὺς διανοούμενους τῆς Εὐρώπης τόσο, πὺν νὰ βρῖσκουν στὴν ποίηση τοῦ Καγιὰμ ἕναν ἀνώτερο Ἐκκλησιαστή, τὸν πρόδρομο τοῦ Γκαίτε, ἕνα Σοπερχάουερ σὲ τίχους, τὸν Ἴωβ στὴν ἐγκατέρευση, τὸν Ἐπίκουρο στὸν εὐδαιμονισμὸ καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ Ἄμλει στὸ τραγικὸ του ἐρώτημα πάνω στὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο. Βρῖσκουν ἀκόμη, σ'

αὐτὰ τὰ τετράστιχα, τὴν ἔκσταση μιᾶς Ἀνακρεόντειας κραιπάλης καὶ τὸ σαρκασμὸ τοῦ Βολταίρου. Κατὰ βάθος, ὅπως εἶπε ὁ Φίτζ-Τζέραλντ, τὰ «Ρουμπαγιὰτ» εἶναι μιὰ ἀπελπιόμενη κραυγή, ποὺ ἀναταράζει τὰ στήθη κάθε σκεπτομένου ἀνθρώπου. Ὅταν μάλιστα σκεφτοῦμε, ὅτι τὸ ἐπαναστατημένο πνεῦμα τοῦ Πέρον ποιητῆ μίλησε σὲ μιὰ ἐποχὴ σκοτεινῆς καὶ φανατικῆς θρησκοληψίας, ὁ Καγιὰμ ὑψώνεται μπροστὰ μας σὰν ἡ φωτεινότερη διάνοια, ποὺ ἄστραψε μέσα στὰ σκοτάδια τῶν αἰῶνων ἐκεινῶν. Ἀναπάντητα βέβαια μένουν τὰ μεγάλα ἐρωτήματα, ἀλλὰ μὲ πόσῃ ὑποβλητικότητῃ στολίζει τὰ ἐρωτηματικά μας μὲ τὰ μαργαριτάρια τοῦ λόγου του! Μὲ πόσο λεπτὴ εἰρωνεία τὰ σκεπάζει μὲ φύλλα τῆς κληματαριᾶς!

Τὴν πρώτη μου γνωριμία μὲ τὰ «Ρουμπαγιὰτ», τὴν ἔκαμα ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια, ἀπὸ τὴ μετάφραση τοῦ Φίτζ-Τζέραλντ. Στὰ τελευταῖα χρόνια εὑρισκα ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση νὰ διαβάζω τὰ τετράστιχα καὶ νὰ μεταφράζω μερικά. Ἐπειτα ἀπὸ πολλές προσπάθειες κατόρθωσα νὰ φέρω ἀπὸ τὸ Λονδίνο τὴ μετάφραση στὸ πεζὸ τοῦ Edward Heron Allen, ἔκδοσις 1898, μιὰ μνημειώδη ἐργασία μ' ἐξονυχιστικὲς λεπτομέρειες, παραπομπὲς καὶ σχόλια. Τυχερῶτερος ἀκόμη στάθηκα ν' ἀποκτήσω μιὰν ἄλλη πεζὴ μετάφραση τοῦ A. J. Argberg, καθηγητῆ τῆς Ἀραβικῆς στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Καίμπριτζ, ἔκδοσις 1949, μὲ 172 τετράστιχα παρμένη ἀπὸ τὸ χειρόγραφο τοῦ A. Chester Beatty Esq., τὸ χρονολογικὰ πλησιέστερον στὸ θάνατον τοῦ Ὀμάρ, γραμμένο τὸ 1260. Μὲ πολλὴ καλωσύνη ὁ κ. Argberg, στέλλοντάς μου τὸ βιβλίον του, μοῦ ἔγραψε πὼς μπορῶ νὰ κάμω χρῆσιν του. Γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῶν δύο αὐτῶν βιβλίων εἶμαι βαθιὰ ὑποχρεωμένος σὶτον ἀγαπητό μου φίλον κ. H. B. Forster, λόγιον καὶ διευθυντὴ τῆς Ἀγγλικῆς Ἀκαδημίας Πατρῶν καὶ ἐκδότῃ τοῦ περιοδικοῦ «Συμπόσιον». Ἐπίσης ἐχρησιμοποίησα καὶ τὴν πεζήν, στὰ γαλλικά, μετάφραση τοῦ F. Toussaint, ἀλλὰ βρῆκα τὸ περιεχόμενον πολὺ γαρνιρισμένο. Προφανῶς εἶναι παρμένο ἀπὸ τὴν μετάφραση τοῦ Nicolas, τοῦ ὁποίου τὴν ἐργασία κατηγόρησαν γιὰ παρόμοια παραγεμίσματα. Ἀντιθέτως τὰ βιβλία τοῦ Heron Allen καὶ τοῦ A. J. Argberg, μοῦ ἔδιναν τὴν μετάφραση στὸ πε-

ζὸ λέξη πρὸς λέξη καὶ τὴ διασάφισι καθε δυσνόητης λέξης καὶ φράσης, ἀπὸ διάφορους σχολιαστὲς τῆς Περσικῆς φιλολογίας. Μοῦ ἔδιναν ἐπίσης παραλλαγές διαφόρων χειρογράφων, ὅπως τῆς Καλκούτας, τῆς Πετρούπολης, τοῦ Παρισιοῦ, τῆς Βομβῆς, τῆς Μποτλειανῆς βιβλιοθήκης, τοῦ Βρετανικοῦ μουσείου κ.λ.π.

Ἄλλο βοήθημα γιὰ μένα ἦταν καὶ ἡ ἔμμετρη μετάφρασι τῶν «Ρουμπαιγιὰτ» στὴ γαλλικὴ ἀπὸ τὸν Πέρση Α. - G. E' Tessam-Zadeh, (ὅσο λίγο μποροῦσε νὰ βοηθήσει μιὰ ἔμμετρη μετάφρασι). Αὐτὸ τὸ βιβλίον εἶχε τὴν εὐγενικὴν καλωσύνην γὰρ μοῦ τὸ στείλει ὁ Mohamed - Ali Nasseh, ἀντιπρόεδρος τοῦ «Φιλολογικοῦ κύκλου τοῦ Ἰράν καὶ Ἀξιωματοῦχος τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως». Ἔτσι τὴν ἐπιλογὴν τὴν ἔκαμα κυρίως ἀπὸ τὴν μετάφρασι τοῦ A. J. Arbergg καὶ συνεπλήρωσα τὰ κενὰ ἀπὸ τοῦ Heron Allen, μ' ἐλάχιστα ἀπὸ τὸν F. Toussaint. Λέγοντας δὲ «ἐπιλογὴ» ἐννοῶ ὅτι ἀπέφυγα γὰρ μεταφράσω ἐκεῖνα τὰ τετράστιχα ποῦ ἢ εἶναι τελείως δυσνόητα ἢ τὴν κεντρικὴν τοὺς ἰδέαν τὴν βρῖσκομε καὶ σὲ ἄλλα τετράστιχα αὐτῆς τῆς συλλογῆς.

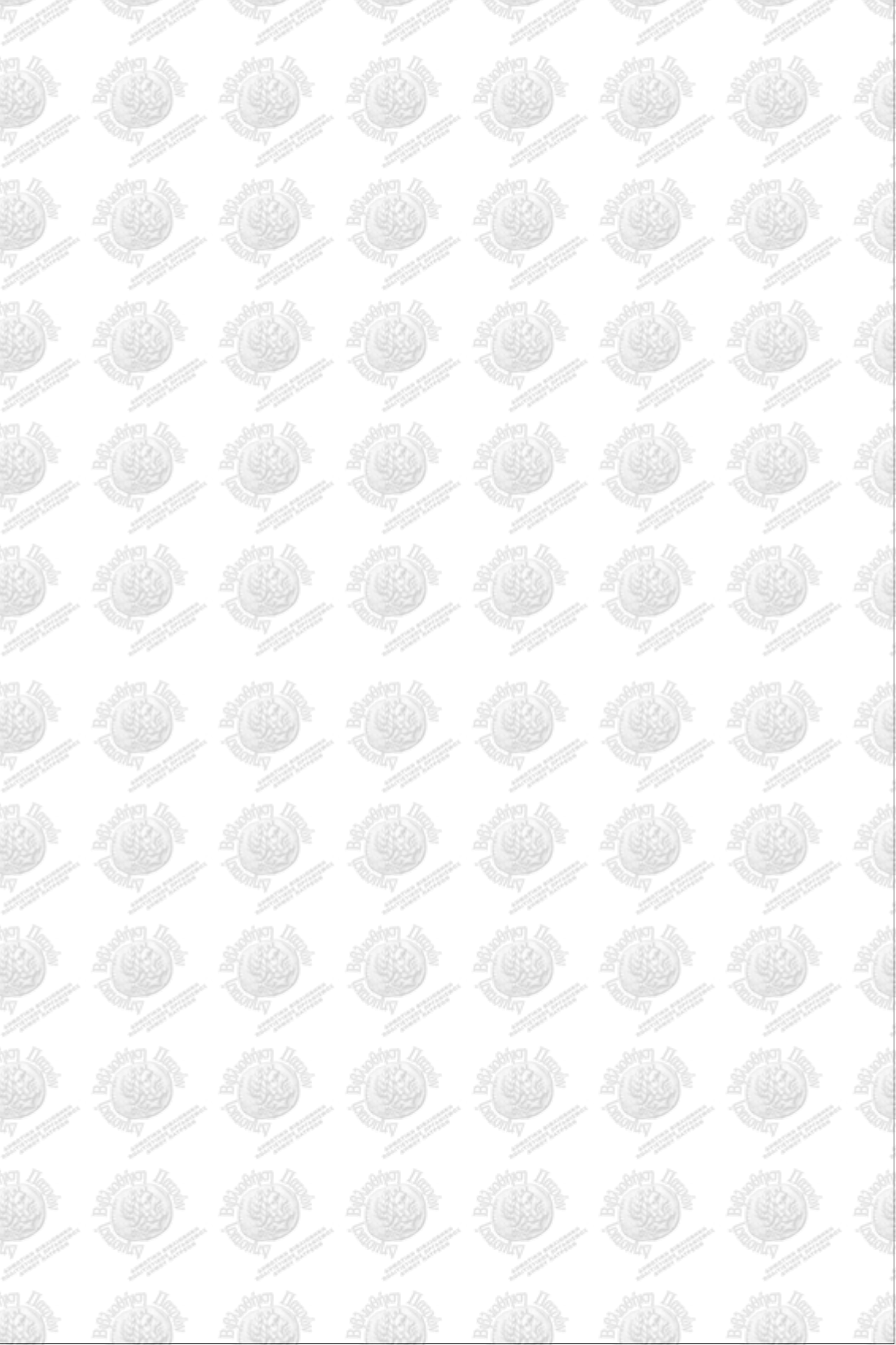
Προθυμότητι συνδρομὴ στὴν ἐργασίαν αὐτὴν βρῆκα ἀπὸ τὸν διανοούμενον καὶ δικηγόρον κ. Τάσο Μαγδαληνὸν. Θέλω κι' ἐδῶ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

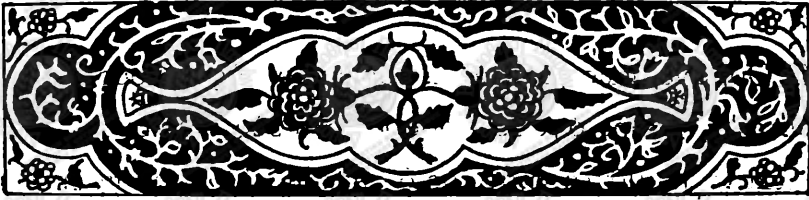
Κατὰ πόσον ἐπέτυχεν νὰ δώσω τὸ κλίμα τῆς ποιήσεως τοῦ Ὁμάρ Καριάμ καὶ νὰ μεταφέρω στὴ γλῶσσα μας τὸ ἀριστοῦργημά του, αὐτὸ θὰ τὸ κρίνει ὁ ἀναγνώστης.

Π. Α. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

Πάτρα, Δεκέμβριος 1951.

1

Στό καπηλειό νοιώθω πώς Σὺ κι' ἐγώ, μαζί τὰ λέμε,
μὰ στοὺς Τζαμί, κάθε στιγμή, ποὺ εἶσαι ἀναρωτιέμαι.

ὦ Σὺ, ὁ Πρῶτος κι' ὁ Στερνός, ὁ Ἄρχων τοῦ Παντός,
θέλεις στὶς φλόγες κάψε με, θέλεις συχώρεσέ με.

2

Ὁ οἶκος Σου στὸν ἄνομον ἐμὲ κουράγια δίνει,
μαζί Σου στὴν κακοδρομιὰ θ' ἀνθίσουν ἄσπροι κρίνοι,
κι' ἂν σηκωθῶ σὸ σάλπισμα τ' ἀγγέλου Σου, λευκά
τὰ στίγματα μου ἢ θεϊκὴ συμπόνια Σου θὰ πλύνει.

3

“Ω Οὐρανέ, πῶς γίνεται νὰ βρέχεις στους κακούς
τόσα τῆς χτίσης ἀγαθὰ, τόσοι καρπούς γλυκοὺς
καὶ νὰ κοιμᾶται νηστικός ὁ δίκαιος;” Α! σοῦ πρέπει
τῆς καταφρόνιας τὶς βαρεῖες κατάρεις μας ν’ ἀκοῦς!

4

Μάραναν τὸ τριαντάφυλλο τὰ χνώτα τοῦ Νοτιᾶ.
Τ’ ἀηδόνι μας ἐσώπασε κρυμμένο σὴν ἐτία.
Μ’ ἂν ἔχεις δάκρυα νὰ κλαῖς γιὰ μαραμμένα κάλλη,
τὰ μάγουλά σου νὰ θρηνεῖς, ποῦ δὲ θ’ ἀνθίσουν πιά.

5

Γέροι καὶ νέοι σκοντάφτομε στὰ ἴδια πάντα ἀχνάρια,
στάζει τὸ αἷμα ἀπ’ τὶς καρδιές, τὰ χέρια κρέμονται ἄδεια
κι’ ὅπως τ’ ἀπλώνομε δειλὰ στὸ ζόφο τῆς Νυχτιᾶς
πυργώνονται ἔξοπίσω μας φριχτά, πηχτὰ σκοτάδια.

6

Ἄφου τὸ Αὔριο κανεῖς ποτὲ δὲν προμαντεύει,
 μιὰ στάμνα πάρε μὲ κρασί γιὰ νὰ σὲ συντροφεύει
 κι' εὐτυχισμένος κάθησε κατ' ἀπὸ τὸ φεγγάρι,
 πού, ἴσως αὔριο κι' αὐτὸ τοῦ κάκου σὲ γυρεύει.

7

Τῆ Γνώση τὴν «Ἵπέρτατη», πού τὸ Κοράνι κλείνει,
 πολλοὶ διαβάζουν, μὰ χαρὰ καθημερινή δὲ δίνει.
 Ὅμως σὲ κάθε ποτηριοῦ τὰ χεῖλη, τὸ κρασί
 κεντάει τὰ σοφὰ ρητὰ, πού φέρνουν τὴ γαλήνη.

8

Γιὰ σκέψου, πόσην ἀνθρωπιὰ καὶ καλωσύνη πόση
 σ' ἓνα ποτήρι μὲ κρασί βρίσκει ἡ Καρδιά κι' ἡ Γνώση !
 Τί τεμενάδες ὁ Ἰβλῖς (*) θᾶκανε στὸν Ἄδάμ,
 ἂν δυὸ μονάχα ρουφηξιῆς τὸν εἶχαν ἡμερώσει !

(*) Ἰβλῖς — Διάβολος στὴ Μωαμεθανικὴ θρησκεία.

Παλάτι μας τὸ καπηλειὸ καὶ πλούτη τὸ κρασί
 κι' οὔτε ἔγνοια ἀνθρώπινη καμμιά νὰ μᾶς ἀνησυχεῖ.

Φωτιά καὶ σκόνη καὶ νερὸ κι' ἀέρας δὲ λερώνουν
 τὸ κύπελλό μας, τὴν καρδιά, τὸ ροῦχο, τὴν ψυχή.

Τὸ σύμπαν, ἐπεὶδ' ἦρθα ἴγώ, δὲ βγήκε ὠφελημένο
 καὶ θὰ τ' ἀφήσω ἀπέραντο καὶ λαμπροστολισμένο.

Οὔτ' ἔχει νόημα ἂν ἐδώ πολὺ θὰ μείνω ἢ λίγο,
 οὔτε γιατί γεννήθηκα κι' οὔτε γιατί πεθαίνω.

Ἄφοῦ δὲν ἔχει τ' Ἄπειρο τέλος μηδὲ κι' ἀρχή
 καὶ σύνορο δὲν μπόρεσες νὰ βάλεις . . . οὔτ' ἐσύ,
 καλύτερα μοῦ φαίνεται μπορεῖς νὰ τὰ βολέψεις
 μ' ἓνα δεντρὶ στὸν κήπῳ σου κι' ἓνα σταμνὶ κρασί.

12

Ἐπὸ τὸ στέμμα τοῦ Τζεμισὶδ (*) πιὸ ὠραῖο τὸ πιθάρι
 κι' ἀπ' τῆς Μαρίας τὸ πλούσιο τὸ δεῖπνο, τὸ κελλάρι
 μὲ τὸ κρασί. Καὶ τοῦ μπεκρῆ τ' ἀργὸ χασμουρητὸ
 καλύτερο ἀπ' τοὺς στεναγμοὺς θλιμμένου ἀναστενάρη.

13

Εἶμ' ἓνας φίλος τοῦ κρασιοῦ; Κι' ἂν εἶμαι τί μ' αὐτό;
 Εἶμαι γκιαούρης, γυναικάς; Μπορεῖ. . . καὶ τί μ' αὐτό;
 "Ὅσα καὶ νὰ μοῦ ψέλνουνε, δὲ δίνω ἓνα λεφτό,
 ὅ,τι εἶμαι δὲν ἀλλάζω πιά, κι' ἐγὼ τὸ ξαίρω αὐτό! . . .

14

Αὐτὸ τὸ βάζο ἐραστῆς θάτανε στὸν καιρὸ του
 κι' ὅπως ἐγὼ, ν' ἀγαπηθεῖ τό 'χε κρυφὸ καημὸ του,
 καὶ τῶρα στὸ χερούλι του, τὸ μπράτσο τῆς θωρεῖς,
 ὅπως περνάει στὸν ὦμο του κι' ἀγγίζει τὸ λαιμὸ του.

(*) Τζεμισὶδ — Μυθικὸς βασιλιάς τῆς Περσίας.

15

Χτὲς εἶδα κάποιον κανατὰ νὰ σκύβει σιωπηλὸς
μπρὸς στὸν τροχὸ του κι' ἀπαλὸς νὰ πλάθεται ὁ πηλός,
σταμνιά νὰ γίνουνε παλιῶν Σουλτάνων τὰ κρανία,
χερούλια τους, κάποιος φτωχὸς ζητιάνος καὶ κουλός.

16

Κι' ἐνόμισα πῶς ἄκουσα νὰ λέει ψιθυριστὰ
ὁ ἄργιλλος στὸ μᾶστορα μὲ χεῖλη ὠχρά, σβηστὰ :
«Ὅ,τι εἶσαι τώρα ἤμουνα κι' ὅ,τι θὰ γίνεις εἶμαι·
σιγὰ ἀδερφοῦλη μου, σιγὰ, μὴ μὲ κρατεῖς σφιχτὰ !».

17

Περνάει τ' ἄτι τῶν Καιρῶν, χωρὶς νὰ ξανασάνει,
πάν' ἀπ' τὸν κόσμον — τῆς αὐγῆς καὶ τῆς νυχτιᾶς τὸ χάνι —
πού τόσοι φάγανε Τζεμισὶδ τὸ δεῖπνο τὸ στερνόν,
πού βρήκανε τόσοι Μπαχράμ (*) τὸν τάφο γιὰ ντιβάνι !

(*) Μπαχράμ — Βασιλιάς τῆς δυναστείας τῶν Σασσανιδῶν.

18

Δὲ μὲ φοβίζει ὁ θάνατος. Χωρὶς νὰ ρωτηθῶ
 μοῦ δόθη πρῶτα τῆς ζωῆς— ἄς ποῦμε — τ' ἀγαθὸ
 μ' ἐπιστροφὴ στὸν Πλάστη μου. Γι' αὐτὸ σωστὸ τὸ βρίσκω
 νὰ κάμω τὴν ἐπιστροφὴ χωρὶς νὰ λυπηθῶ.

19

Κι' ἂν ἤρθαμε κι' ἂν φύγομε, τί μένει ἀπ' ὅλα ; Τί ;
 Για κάθε τι ποὺ ξέφτισε δὲ θὰ βρεθεῖ κλωστή.
 Σ' οὐράνιες φλόγες κι' ἂν καοῦν τόσων ἀγίων τὰ μάτια,
 στάχτες θὰ μείνουν κι' ὁ καπνὸς ἀχνὸς θ' ἀφανιστεῖ.

20

᾽Όνειρο μάγο κι' ἡ Ζωή, πλανεύτρα μᾶς θαμπώνει,
 κι' αὐτὸ τὸ λιοβασίλεμα τὸ χρυσαφί, ποὺ λυώνει,
 ρόδιος εἶναι κουρνιαχτός, ποὺ μέσα του μπορεῖ
 νᾶναι καὶ τοῦ Κεῖ - Κομπάντ (*) καὶ τοῦ Τζεμισὶδ ἡ σκόνη.

(*) Κεῖ—Κομπάντ — Βασιλεὺς τῆς Περσίας.

21

Νάταν νά φτάναμε κι' έμεις κάπου σέ κάποια βρύση,
πού τò νερό της, τὰ πικρά τὰ χείλη θά δροσίσει
κι' άπό αιώνες έπειτα, σά χόρτο σάν άνθος,
καρδιά νά γίνει ή τέφρα μας και νά μς άναστήσει !

22

Στης Μοίρας τὰ χτυπήματα θά τρέχεις δώ κι' έκει
σά μπάλλα(*) κι' είν' άνώφελες βουλή και λογική.
Αυτός, πού έδώ σέ πέταξε και τò παιχνίδι όρίζει
μόνον Αυτός, μόνον Αυτός γνωρίζει τò Γιατί.

23

“Ένα χρησμό γυρεύοντας, άπ' τής ζωής τὰ βύθη,
άπόκοσμη κάποια φωνή με φλόγες μ' άποκρίθη :
«Άς πάρει μήνες δώδεκα νά ξεναφέξει αύγή,
άν έχεις για προσκέφαλο μιάς όμορφης τὰ στήθη».

(*) Έννοεί τò παιχνίδι Πόλο πού πρωτάρχισε νά παίζεται στην Άσία.

26

24

Κλείσε τ' αὐτιά στον ἄστατο τὸ χρόνο ποὺ καλπάζει,
πάρε ὅ,τι δίνει ἡ Μοῖρα σου, λησμόνα αὐτὸ ποὺ τάζει
καί, πίνοντας τοὺς λιγοστοὺς χυμοὺς τῆς ἡδονῆς,
ὅ,τι περνάει ξέχασε, τί θάρθει μὴ σὲ νοιάζει.

25

Ἄλι σ' αὐτὸν ποὺ δὲ μπορεῖ, δὲν ξέρει ν' ἀγαπήσει
καὶ τῶν ἐρώτων τὸ κρασί νὰ πιεῖ καὶ νὰ μεθύσει !
Ἡμέρες δίχως ἔρωτα, νυχτιές χωρὶς φιλιὰ,
χαμένες εἶναι κι' ἄχρηστες γι' αὐτὸν ποὺ θὰ τίς ζήσει.

26

“Ὅλη μου ἡ νιότη σήμερα ξανάνθισε χρυσὴ
καὶ κάθε μου χαρὰ ζητῶ καὶ πάλι στὸ κρασί.
Κρασί μονόχα φέρτε μου, ὅ,τι κρασί κι' ἂν εἶναι
γιὰ μένα ὅπως κι' ἡ ζωὴ θᾶναι στυφὸ κι' ἀψύ !

27

“Όλοι οί προφήτες κι’ οί σοφοί σέ χρόνια περασμένα
 μύθους μᾶς ἀνιστόρησαν μέ λόγια μπερδεμένα,
 μύθους μονάχα κι’ ὄνειρα, στῆς ἄγνοιας τοὺς βυθοὺς,
 μὰ στὸ σκοτάδι κλείσανε τὰ μάτια νυσταγμένα.

Στὸ φίλημα τῆς χαραυγῆς τὸ ρόδο ἀναγαλλιάζει.
 — Μὲς τ’ ἄνθη ἢ ἀγαπούλα μου πόσο ὄμορφη φαντάζει! —
 Γιὰ χιόνια καὶ γιὰ παγωνιές κανεὶς ἄς μὴ μιλεῖ,
 τὴν ὥρα αὐτῆ, πού κι’ ἡ καρδιά μ’ ἄχραντο ρόδο μοιάζει.

Τώρα χαρὲς ἢ ἼΑνοιξη καινούργιες θὰ μᾶς φέρει
 κι’ ἄνθος λευκὸς θὰ μᾶς καλεῖ τοῦ Μωϋσῆ (*) τὸ χέρι
 σ’ εὐωδιασμένες μοναξιές, ποῦν’ ὅλα συλλογῆ
 κι’ εἶναι ἀνάσα τοῦ Χριστοῦ (**) τὸ μурωμένο ἀγέρι.

(*) ἸΑναφέρεται στὴν «ἸΕξοδο» ὅπου ὁ Μωϋσῆς βγάνει ἀπὸ τὸ κόρφο τὸ χέρι του πάλλευκο.

(**) Στὴν Περσία πιστεύουν ὅτι ἡ πνοὴ τοῦ Ἰησοῦ εἶχε λαματικές ἰδιότητες.

30

“Όταν στο νοῦ σου δέρνονται ἑβδομήντα - δυὸ θρησκείες
κι’ ἀναλογιέσαι τόσα σου φαρμάκια κι’ ἁμαρτίες,
κάλεσε τὸν Ἄλχημιστή (*), ποῦ μιά του ρουφηξιὰ
κάνει ὅλα αὐτὰ νὰ φαίνονται παλιές ἀνοησίες.

31

ᾠ Κύριε τῶν Οἰκτιρμῶν, τὸ θέλημά Σου ἄς γίνει,
μὰ πῶς μπορεῖ τὸ πλάσμα Σου τὸν πόνο νὰ ὑπομείνει,
σὰν βλέπει νὰ ζυμώνονται μὲ δάκρυα καὶ πηλό,
πλεξοῦδες μοσχομύριστες καὶ χεῖλη ἀπὸ ρουμπίνι ;

32

Στύλο καὶ Πλάκα κι’ Οὐρανὸ καὶ Ἄδη ὁ λογισμὸς μου
ζήτησε ἀπὸ τὴν πρώτη αὐγὴ στὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

Κι’ ἀνάκραξεν ὁ Δάσκαλος, ὁ Ἄρχων τοῦ Φωτός,
πῶς Στύλος, Πλάκα κι’ Οὐρανὸς κι’ ὁ Ἄδης εἶν’ ἐντός μου.

(*) Ἄλχημιστής — Τὸ κρασί.

Διώξε τὴ μαύρη συλλογὴ — τῆς ἔγνοιας τὰ τελώνια —
κί' αὐτῆς τῆς ὥρας μέτρησε τὰ κερδισμένα πιόνια.

Αὔριο ; Ἴσως αὔριο νᾶσαι ἕνας ἀπ' αὐτούς,
πού σάρωσαν στὸ διάβα τους ἑπτὰ χιλιάδες χρόνια.

Ἦσουν στὸν κόρφο τῶν νεφρῶν, ἀφροῦ σταλαγματιά,
καὶ σπὴ ζωὴ σὲ τίναξε τῶν πόθων ἢ φωτιά.

Προτοῦ νὰ γίνει ἡ τέφρα σου παιχνιδι τῶν ἀνέμων,
καλύτερη ἀπὸ τὸ κρασί δὲ θαῦρεις συντροφία.

Νὰ πνίξω κάθε πίκρα μου, λίγο πιστὸ μοῦ φτάνει
καὶ μιὰ βαρέλα μὲ κρασί βαθύπλουτο μὲ κάνει.

Θὰ διώξω ἐγὼ τὴν Πίστη μου καὶ δίχως λογικὴ,
θα πάρω τῆς κληματαριᾶς τὴν κόρη μὲ στεφάνι.

36

Ὁ νοῦς μου πάει στὶς ὁμορφες μὲ πόθους καὶ καημούς,
τὸ χέρι μου στὸ κύπελλο γιὰ σταφυλιοῦ χυμούς·
κι' ἀφοῦ νὰ ζήσω δὲ μπορῶ χωρὶς τὴν ἁμαρτία,
τί νὰ τοὺς κάμω, Κύριε, τοὺς τόσους οἰκτιρμούς ; !

37

Εὐπνα! κι' ἡ πύλη τῆς Αὐγῆς τριανταφυλλένια ἀνοιχτή·
ρήγας ὁ Ἥλιος μᾶς κρατεῖ στ' ὀλόχρυσό του δίχτυ
κι' ὁ Ἔρωτας μὲ τ' ὀρθρινὸ κροντήρι του κερνᾷ
ροδόσταμο τὸν ἐραστή, καὶ σῶμα τὸν ξενύχτη !

38

Μουφτῆ, τὰ καταφέρναμε καλλίτερα ἀπὸ σᾶς,
ἐμεῖς τὸ κατεβάζομε κι' ἐσὺ παραπατάς.
Σὺ πίνεις αἷμα ἀνθρωπινὸ κι' ἐμεῖς τὸ σταφυλίσιο,
πάντα χαρτάτοι εἴμαστ' ἐμεῖς κι' ἐσὺ πάντα διψάς.

39

Ἔλα καλή μου σήκωσε κι' ἐσὺ τὸ κύπελλό σου,
ἄλικο λάμπει τὸ κρασί καθὼς τὸ μάγουλό σου.

Ἄποψε τὴ μετάνοια μου τὴ βλέπω μπερδεμένη,
ὅπως στ' ὠραῖο κεφάλι σου τὶς μποῦκλες τῶν μαλλιῶ σου.

40

Γιὰ πές μου τώρα ποιὸς μπεκρῆς τὴν κούπα θὰ τσακίσει
– τὴν κούπα, ποὺ τῆς ὀμορφιάς χαρίζει τὸ μεθύσι ;
Κι' αὐτὰ τὰ μάτια, τὰ κορμιά, ποὺ χαίρεται ἡ καρδιά,
Τίνος ἀγάπη τ'ἀπλασε καὶ Ποιὸς θὰ τ' ἀφανίσει ;

41

Ἐλέησέ μου τὴν καρδιά, Θεέ μου, στὴ φυλακὴ τῆς
– τὰ πονεμένα στήθη μου – συμπόνεσε μαζί τῆς !

Συμπάθησε τὸ χέρι μου, ποὺ τὸ σταμνὶ κρατεῖ,
τὰ βήματά μου, σὰν γυρνῶ τῶν καπηλειῶν ἀλήτης.

42

Σάν άνεμος στὴν ἔρημο, σάν ποταμοῦ νερά,
χάνεται ἢ κάθε μέρα μου στοῦ Χρόνου τὰ φτερά.

Μὰ γιὰ τὸ Χτὲς ποὺ πέρασε καὶ τ' Αὔριο ποὺ θάρθει
σκέψη καμμιά δὲ θόλωσε τὴ λίγη μου χαρά.

43

Πρὶν τὰ ἐξήντα σου διαβεῖς καὶ μείνεις δίχως νιάτα,
φέσι ἀπὸ τὸ πολὺ πιωτό, τρικλιζοντας περπάτα,
βάστα στὸ χέρι κύπελλο, στὸν ὦμο τὸ σταμνί,
πρὶν τὸ δικό σου καύκαλο γι' ἄλλους γενεῖ κανάτα.

44

Νὰ κι' ὁ Καγιάμ..! Ἀπ' τίς σκηνές τῆς Γνώσης μαθητοῦδι,
ἔπεσε μέσα στίς φωτιές τῆς θλίψης κι' οὔτε χνουδι
σκηνῆς δικῆς του δὲ θὰ βρεῖς. Τέφρα ἔγινε κι' αὐτὸς
κι' ὁ Ἀζραὲλ (*) τὴ δόξα του γιὰ ἓνα πουλάει τραγοῦδι.

(*) Ἀζραὲλ — Ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου ποὺ χωρίζει τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν ψυχή.

45

Στὰ Μοναστήρια, στὰ Τζαμιά, στὶς Χάβρες γονατίζει
κάθε δειλὸς κι' ἀδύναμος, ποὺ ἡ Κόλαση φοβίζει,
μ' αὐτὸς ποὺ μεγαλόχαρο πιστεύει τὸ Θεό,
μ' ἄφοβη καὶ χαρούμενη καρδιά τὸν ἀντικρύζει.

46

Ἄν θές μιὰ ροδομάγουλη νὰ πάρεις ἀγκαλιὰ
θὰ σοῦ τρυπᾶνε — μάθε το — τ' ἀγκάθια τὴν καρδιά.
Ἔτσι στὰ χέρια τοῦ χτενᾶ καὶ τὸ κλαδί ὑπομένει,
χτένι νὰ γίνει σ' ὄμορφης κοπέλλας τὰ μαλλιά.

47

Λίγο φωμί, κάποια πηγὴ στὰ πόδια τῆς ἐρήμου
μ' ἓνα βαθύσκιωτο δεντρί καὶ νᾶσαι σὺ μαζί μου!...
Σὰν ποιὸς Σουλτάνος γεύτηκε μιὰ τέτοιαν ἡδονή,
ποὺ θὰ χαροῦμε ἐμεῖς οἱ δυό, ἐσὺ κι' ἐγώ, καλή μου ;

48

Τώρα, πού ἡ νιότη μας φορεῖ βασιλική πορφύρα,
φέρτε κορίτσια καὶ κρασί καὶ μιὰ κλαψιάρα λύρα,
τὴ διψασμένη τῆς ζωῆς νὰ πνίξομε ἐρημιά
σὲ τραγουδιῶν κελάρυσμα καὶ σὲ κρασιοῦ πλημμύρα.

49

“Ὄταν ἐκεῖ, πού κάθομαι στοῦ κάμπου τὰ χαλιά,
ἔρθει μὲ τὸ καλὸ κρασί μιὰ ἀφράτη κοπελλιὰ
κι’ ἐγὼ θὰ φοβηθῶ νὰ πιῶ μὴν πάει καὶ κολαστῶ,
μοῦ φαίνεται πῶς θ’ ἄξιζα πιὸ λίγο ἀπ’ τὰ σκυλιά.

50

Ἔσκισε τοῦ τριαντάφυλλου τὴ ρόμπα ντροπαλὸ
τ’ ἀγέρι, κι’ ἀλαλάζει — ἀκοῦς; — τ’ ἀηδόνι σὰν τρελλό.
Κάθησε στῆς τριανταφυλλιᾶς τὸν ἴσκιο, θάρθει μέρα
νὰ ράνουν τὰ λουλούδια τῆς κι’ ἐσέ — φτωχὸ πηλό.

Καί μάθε το! Θά μείνει ἐδῶ τὸ σῶμα. Κι' ἡ ψυχὴ σου
θὰ δρασκελίσει τὸ μπερντέ μιᾶς ἄγνωστης ἀβύσσου.

Πίνε κρασί, δὲ θά σοῦ πεῖ κανέννας ποῦ θά πᾶς,
καὶ γλέντα, μένει μυστικό ποῦθ' ἔρχεται ἡ ζωὴ σου.

Ξύπνα καρδιά μου, κούρδισε τὴν ἄρπα τὴν τρελλή
κι' ἡ ἀρετὴ μας μέθυσε, τρικλίζει ἀμαρτωλή.

Ξέφρενη τὸ ποτήρι τῆς ἐσύντριψε στὶς πέτρες,
στὸ καπηλειὸ τῆς προσευχῆς πουλάει τὸ χαλί.

Θεέ μου, γιατί τὴν ἔσπασες τὴν κούπα, — ὦ συμφορά!—
κι' ἤπιαν τὰ χῶματα τῆς γῆς, τὴ μόνη μου χαρά;

Γιατί; — Κι' ἄς φάω τὴ γλῶσσα μου, θά σοῦ τὸ εἶπῶ,
[Θεέ μου —
Ἐσὺ θαρρῶ πὼς μέθυσες ἐτούτη τὴ φορά(*).

(*) Ἡ παράδοση λέει, πὼς ἔνα βράδυ ποῦ ἔπινε ὁ Ὁμάρ με τοὺς φίλους του, φύσησε δυνατὸς ἀέρας κι' ἔπεσε ἡ κούπα του κάτω κι' ἔσπασε. Ὁ Ὁμάρ διαμαρτυρήθηκε μ' αὐτὴ τὴ βλαστήμια. Ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τὸν τιμωρήσει ἔκαμε τὸ πρόσωπό του μαῦρο. Τότε ὁ ποιητὴς ἐξεστόμισε τὸ ἀμέσως ἐπόμενο τετράστιχο.

54

Ποιός ἐγενήθη κι' ἔζησε χωρίς και ν' ἀμαρτήσῃ;
Κι' ἂν ἔζησε ἀναμάρτητος σὰν τί ζωὴ 'χε ζήσῃ;

Κι' ἂν, ὅταν κάνω τὸ κακὸ κι' Ἐσὺ κακὸ μοῦ κάνεις,
πές μου ποιά βλέπεις διαφορά πού θὰ μᾶς ξεχωρίσῃ;

55

Ἦρθ' ἡ Σοφία σὰν ὄνειρο και μοῦπε : « Ἀδερφὸς
τοῦ χάρου εἶν' ὁ ὕπνος σου και, σὰν ὀχτρὸς κρυφός,
ζωὴ σου κλέβει. Ξύπνησε νὰ πιεῖς κι' ἔρχετ' ὁ Ἄλλος,
αἰώνια νύχτα ἀνάμεσα σὲ σένα και στὸ φῶς ».

56

Μοῦπε ἡ καρδιά μου : « Ἦ Καγιὰμ, για μάθε με κι' ἐμένα
τὰ μυστικά κι' ἀπόκρυφα ». Κι' ἐπρόφερα : « Ἦ Ἄλφα - Ἦ Ἐνα ».

Κι' ἔκραξε ἐκείνη : « Σώπασε ! Φτάνει μονάχα αὐτὸ
κι' ἂν εἶν' ἐδῶ, τὸ σπίτι μας γεμίζει μὲ τὸν Ἦ Ἐνα ».

Πάρε ποτήρι και σταμνί, γλυκειά μου μορφονιά,
καί πᾶμε νά καθήσομε στήν ἀκροποταμιά.

Πόσα δέ μεταμόρφωσε κορμιὰ κυπαρισσένια
τῶν Οὐρανῶν ὁ Κανατάς σέ κοῦπες καί σταμνιά !

Χθές βράδυ, στό μεθύσι μου, στίς πέτρες εἶχα σπάσει
τὸ τάσι(*) μου, μ' αὐτὸ τραυλὸ καί δίχως νὰ τὰ χάσει,
μοῦ φάνη πῶς μουρμούρισε : « Ἄφέντη ζωὴ νᾶχεις,
κάποτε ἤμουν σὸν καί σέ, προτοῦ νὰ γίνω τάσι».

Ὁ Οὐρανὸς τὸ σῶμα μου μὲ πόνους περιζώνει,
τὸ δάκρυ μου καφτό, θολό, τὸ μάγουλό μου ὀργώνει.

Σπίθα φαντάζει ἡ Κόλαση σ' ἐμέ καί σὸν Ἐδέμ,
κάθε στιγμή πού τῆς ζωῆς τὶς πίκρες ἀλαφρώνει.

(*) Οἱ Ἀνατολίτες μεταχειρίζονται καὶ μεγάλα ζωματένια τάσια ἀντὶ γιὰ ποτήρια.

60

Ἄξυπνητος θὰ κοιμηθεῖς στὸν τάφο σου βαθείά,
δίχως γυνάικας φίλημα καὶ φίλου συντροφιά.

Πίνε κρασί κι' ἔλα κοντὰ νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ στ' αὐτί :
Τουλίπες ποὺ μαράθηκαν δὲν ξαναθίζουν πιά.

61

Πίνε κρασί κι' αὐτὸ ποὺ λέν «αἰώνια ζωή»
δὲν εἶν' παρὰ τὰ νιάτα σου κι' ὅ,τι μ' ἐκεῖνα ζεῖ.

Τριαντάφυλλα, καλὸ κρασί καὶ μεθυσμένοι φίλοι —
ὄλη ἡ ζωή, μελλούμενη καὶ πρόσκαιρη μαζί.

62

“Ὅλοι οἱ ὄχτροί μου σὰν ὄχτρο τὸ βλέπουν τὸ πιοτὸ
καὶ τ' ἀμπελιοῦ τὰ κλήματα παγίδες νὰ πιαστῶ.

Καὶ λέω σὰν ὁ δίκαιος Ἀλλάχ, ἔτσι τ' ὀρίζει,
φέρτε μου ὅλων τῶν ὄχτρῶν τὰ αἵματα νὰ πιῶ (*).

(*) Εἰρωνεύεται τὸ Κοράνι, ποὺ προτρέπει τοὺς πιστοὺς νὰ σφάζουν ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἰσλάμ.

63

Ἐάν τῆς Ἀγάπης κέντρωσες τὸ ρόδο στὴν καρδιά σου,
εἴτε τῆς σάρκας τὴ χαρὰ τὴν ἔκαμες χαρὰ σου,
εἴτε πασκίζεις τοῦ Θεοῦ ν' ἀκούς τις ἐντολές,
τὴν κάθε μέρα ποῦζῃσες τὴν ἔκαμες δικιά σου.

64

Πρόσεχε κάθε βῆμα σου στὸ δρόμο ποῦ διαβαίνεις —
φαρμάκι κρύβεται κι' ἐκεῖ, ποῦ δὲν τὸ περιμένεις,
κι' ἂν τύχει γλυκομύγδαλα νὰ βρεῖς καὶ νὰ γευτεῖς,
μὴ λησμονεῖς τὸ δαμασκι σπαθὶ τῆς Εἰμαρμένης.

65

Τὸ ρόδο τῆς πορφύρας του ρουφάει τις μπογιές,
ἐκεῖ ποῦ κάποιου βασιλιᾶ ματώσαν οἱ πληγές.

Τοὺς μενεξέδες, ποῦ θωρεῖς στοῦ ρυακιοῦ τὰ χεῖλη,
ὄμορφες νιές τις εἶχανε στὰ μάγουλα ἐλιές (*).

(*) Στὸς Ἀνατολίτες ὑπάρχει ἡ πρόληψη πὼς οἱ μενεξέδες φυτρῶνουν ἐκεῖ ποῦ εἶναι θαμμένες ὥρατες γυναῖκες μ' ἐλιές στὰ μάγουλα.

66

Στὴν πρασινάδα μὲ κρασί σὲ πῆλινη κανάτα
καὶ μιὰ κοπέλλα λυγερὴ μὲ βελουδένια νιάτα —
θᾶναι γιὰ μὲ Παράδεισος καὶ Κόλαση μαζί,
ὥσπου νὰ στείλει ὁ Χάροντας γιὰ τοὺς νεκροὺς μαντάτα.

67

Κι' αὐτοί, πού πίνουν τὸ κρασί στὸ καπηλειὸ σκυφτοί,
κι' αὐτοί πού πάνε προσευχῆς νὰ ποῦν γονατιστοί,
ὅλοι κοιμούνται, θλιβεροὶ στὸ κύμα παραδέρνουν
κι' Ἔνας(*) μονάχα ξάγρυπνος φυλάει στὴν κουπαστή.

68

Τὸ Πνεῦμα αὐτό, πού τῆς χαρᾶς τὸ δρόμο ἀχνοφωτίζει,
μέρα καὶ νύχτα ἀσώπαστο στ' αὐτὶ σοῦ ψιθυρίζει :
«Πρόσεξε τίς στιγμὲς πού ζεῖς, δὲν εἶσαι τὸ φυτὸ,
πού κι' ἂν τὸ κόψουν, μὲ καιρὸ καὶ πάλι πρασινίζει.»

(*) Ἔνας — Ὁ Θάνατος.

Χτὲς νύχτα, πού τοῦ καπηλειοῦ κατέβαινα τὸ δρόμο,
σὲ γερομπέκρο σκόνταψα μ' ἕνα σταμνὶ στὸν ὦμο.

Καὶ εἶπα : « Ἀμάν, σὰν τί ψυχὴ θὰ παραδώσεις. Πές μου ; »
« Ξαίρω, μοῦ εἶπε, ὁ Ἄλλάχ ἔχει τὸν Οἶκτο Νόμο » (*).

Καὶ τῆς Ἀγάπης τὸ Στρατί, σ' ἀφανισμό τελειώνει
καὶ ματωμένα ἢ Μοῖρα μας τὰ νύχια της σηκώνει !
ᾠ κεραστή, ξεμέθυστος, στοχαστικός ἐσύ,
βάλε στὴν κούπα μου νερό μιά καὶ θὰ γίνω σκόνη.

Τώρα πού μόνο τ' ὄνομα τῆς Εὐτυχίας στὰ χεῖλη
μένει, κι' εἶν' ἡ κανάτα μας παλιά, πιστὴ μας φίλη,
σὰν ἐρωμένος χαΐδευε τὸν ὄμορφο λαιμό της
καὶ πίνε τὴν ἀγάπη της, ποῦν' αἷμα ἀπὸ σταφύλι.

(*) Ἡ μέθη κατὰ τὸ Κοράνιο εἶναι βαρῦτατο ἁμάρτημα.

72

“Όποιος πιστός ύποκριτής μου ’πέι τί εἶναι ψυχὴ
καὶ πῶς ἀπὸ τὸ σῶμα μας μπορεῖ νὰ χωριστεῖ,
ἕνα πριόνι γιὰ λειρὶ νὰ βάλει στὸ λαιμό μου
καὶ γιὰ κεφάλι μου θὰ βρῶ μιὰ χύτρα μὲ κρασί (*).

73

‘Ο κόσμος κι’ ὅλα γύρω σου πού βλέπεις : λίγη σκόνη
στ’ ἀπέραντο διάστημα π’ ἀμίλητο σὲ ζώνει.
’Ανθη καὶ ζῶα καὶ λαοί : σκιές. Κι’ ὅπου νὰ στρέψεις,
ὁ πιὸ βαθύς σου στοχασμὸς σ’ ἕνα μηδὲν τελειώνει.

74

Τὸ караβάνι τῆς ζωῆς πόσο γοργὰ διαβαίνει
καὶ πόσο λίγες οἱ στιγμές, πού τὸ ποτήρι μένει,
στὸ χέρι μας ! ”Ε, κάπελα, γιὰ φέρε τὸ κρασί
κι’ ἔρχεται ἡ Νύχτα βιαστικὴ καὶ μαυροφορεμένη.

(*) Κοροϊδεύει τοὺς φανατικούς θρησκώλητες πού κι’ ἂν τὸν ἀποκεφάλιζαν θάπερνε
γιὰ κεφάλι του μιὰ χύτρα μὲ κρασί, δηλαδή θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ πίνει.

75

Μὲ τὸ διαβήτη ἢ Λογικὴ μετρώντας μοῦπε : «Νάτο !
Νά καὶ τὸ «᾽Ον» καὶ τὸ «Μὴ ᾽Ον» καὶ τ' «᾽Ανω καὶ τὰ
[Κάτω]» !

Μὰ τί ντροπὴ ! Μ' ἀπόμεινε στὸ τέλος ὁ «Κανὼν»
νὰ βλέπω μόνο καθαρὰ τοῦ ποτηριοῦ τὸν πάτο.

76

Πρὶν ἔρθει ὁ μαῦρος ᾽Αγγελος τῆς Μοίρας νὰ σέ πάρει,
φώναξε γιὰ τριανταφυλλὶ κρασί τὸν ταβερνιάρη
κι' ὁ ᾽Αφρων, ἄς ὄνειρευτεῖ πὼς ἔγινε χρυσός
καὶ πὼς τοῦ κλέβουν οἱ ληστὲς μιὰ νύχτα τὸ κουφάρι.

77

Ἐλάτε, ὅλη ἡ παρέα μας, τρελλὸ χορὸ νὰ στήσει
καὶ στὸ κεφάλι ἢ φτέρνα μας τὴ θλίψη νὰ πατήσει,
γιὰ νὰ ρουφήξομε βαθιὰ τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς,
ποῦ θὰ φυσάει κάποτε χωρὶς νὰ μᾶς ξυπνήσει.

78

Για μᾶς γυναῖκες καὶ κρασί. Για σᾶς τζαμιά, τεμένη.
Ἐσεῖς οἱ θεαγάπητοι κι' ἐμεῖς οἱ κολασμένοι.

Μὰ πές μου ποιὸ τὸ Κρίμα μου τὸ προπατορικό,
ποιὸς ὁ Κριτῆς, ποὺ τῶγραψε, καὶ τόσο μὲ βαραίνει ;

79

“Ὅλη μου τὴν ὑπόληψη τὴν πνίγω στὸ πιτό,
γιατὶ ποτὲ δὲν μπόρεσα νὰ τ' ἀποχωριστῶ

Κι' ὄλο ρωτῶ : Μὲ τὸν παρὰ, ποὺ δένει στὸ πουγγί του,
τί ν' ἀγοράζει ὁ κάπελας καλύτερο ἀπ' αὐτό !

80

Κι' ἂν μὲ τ' ἀκράτο τὸ κρασί τὰ κρίματά σου πλύνεις
μὲ λεκιασμένη ὑπόληψη, θέλεις δὲ θὲς θὰ μείνεις.

Τὸν πέπλο τῆς ἐγκράτειας κουρέλι τὸν φορεῖς
κι' ἄλλο δὲ σοῦ ἔμεινε, παρὰ χαρούμενος νὰ πίνεις.

Ποτέ μὴν ἀπελπίζεσαι γιὰ τ' ἀμαρτήματά σου
 — κι' ἄς μὴν τὸν βλέπεις — πάντοτε στέκει ὁ Θεὸς κοντά
 [σου.
 Κι' ὡς τ' ἅγια κλείνει βλέφαρα στὶς ἀνομιές σου ὅλες,
 νὰ συχωρέσει καρτερεῖ γυμνὰ τὰ κόκκαλά σου.

Σὰν τί τὸν θεὸς τὸν ἔρωτα, τὸν ἄγουρο, ποὺ μοιάζει
 μὲ τὴ μισόσβηστη φωτιά, καὶ πύρα ποὺ δὲ βγάζει ;
 "Ὅποιος στ' ἀλήθεια ἀγάπησε δὲ βρίσκει ἀναπαμό —
 ὅλη ἡ ζωὴ του ἀκοίμητη λαχτάρα καὶ μαράζι.

"Αἰ, πάτησε προσεχτικὰ μὲ βήματα ἀλαφρὰ
 τὴ χλόη ποὺ χαϊδεύουνε τῆς ὄχτης τὰ νερά.
 Τὸ χνούδι θάταν κάποτε στὰ μάγουλα μιᾶς κόρης.
 κόκκινα μάγουλα σὰ δυὸ τουλίπες δροσερά.

Χωρίς κρασί καμμιὰ χαρὰ δὲ βρίσκω, κι' ὅταν πάλι
μεθύσω, κάθε σκέψη μου βουλιάει στὴν παραζάλη.

Οὔτε πολὺ ξεμέθυστος, μὰ κι' οὔτε μεθυσμένος
νοιώθω τὸν ὄλβιο τῆς ζωῆς ἐντὸς μου ν' ἀναθάλλει.

Γιὰ τῆς ζωῆς τὰ μυστικά, ζητώντας κάποια λύση,
ρώτησα τὴν κανάτα μου, νὰ ἰδῶ τί θ' ἀπαντήσει,
κι' ἐκείνη μοῦ ψιθύρισε — χεῖλη μὲ χεῖλη —: «Πίνε
κι' ἀπὸ τὰ μνήματα ποτὲ κανεὶς δὲ θὰ γυρίσει!».

Φύλλα ναρκίσσων πέφτουνε σ' οὐράνια καταχνιά
κι' ἀνάσανεν ὁ κήπος μας ἀνθένια ἀποθυμιά.

Τὴν κούπα μου — κρίνο λευκὸ — κρασί θὰ τὴ γεμίσω
καὶ τὰ γαλάζια σύννεφα θὰ βρέχουν γι' αἰσεμιά.

Στ' ανάκτορα τοῦ Μπαχράμ - Γκούρ (*), πού κοιτόνται ρη-
 [μάδια
 τ' ἀγρίμια ξαποσταίνουνε· καί πέρα στά λειβάδια,
 πού κυνηγοῦσε μιὰ φορὰ καί τοῦγιναν μνημοῦρι,
 τ' ἄγριο γαϊδούρι χαιρέται κυλήστρα καί χορτάρια.

Πάνω σέ μέρες καί νυχτιές, πλατειά σκακιέρα ἀπλώνει
 ὁ Κύριος, κι' εἴμαστε ἐμεῖς, καθέννας κι' ἓνα πιόνι.
 Ἔτσι, μοιραίους, παίζοντας, μᾶς σπρώχνει ἐδῶ κι' ἐκεῖ
 καί στό κουτί τοῦ Μηδενός, στό τέλος μᾶς κλειδώνει.

Κέρνα! Κι' ἐχάραξε ἡ Αὐγή, λευκή σάν τὸ χαλάζι.
 Ρουμπίνι στά ποτήρια μας τὸ κοκκινέλι μοιάζει.
 Φέρε δυὸ ξύλα ἀπ' ὅλοῃ, τὸ ἵνα λαγοῦτο κάμε
 καί στή φωτιά μοσκόβολο τ' ἄλλο νὰ λαμπαδιάζει.

(*) Μπαχράμ ὁ Ε', ὁ Φρυλικὸς Μπαχράμ—Γκούρ, (γκούρ=ὄναγρος) ξακουστός γιὰ τίς ἐρω-
 τικὲς καὶ κυνηγετικὲς του περιπέτειες, σκοτώθηκε ἀπὸ ὄναγρο σ' ἓνα ἀπὸ τὰ κνηγία του.

Πριν ἀπὸ μένα κι' ἀπὸ σέ, στῶν Οὐρανῶν τὰ πλάτη,
ἢ γῆς γυρνώντας ἄλεσε τὸν κάθε της διαβάτη.

Πρόσεξε τότε τὸ μικρὸ τὸ σβῶλο πού πατάς,
μπορεῖ καὶ νᾶταν κάποτε μιᾶς κορασιάς τὸ μάτι.

Γυρίσαμε στὸ καπηλειὸ καὶ στὰ παλιά μας χάλια,
μὰ πρῶτα ἀπαρνηθήκαμε τὰ «Πέντε Παρακάλια».*)

Κι' ὅπου ποτήρι καὶ πιστὸ δὲ λείπομε ποτὲ
μὲ τεντωμένους τοὺς λαιμοὺς σὰ νᾶμαστε μπουκάλια.

Ἄ, τί κι' ἂν ζεῖς στὴ Νισαπούρ ἢ πᾶς στὴ Βαβυλῶνα
κι' ἀδειάζεις κύπελλα χαρᾶς ἢ πίκρας! Ξαίρεις τό 'να
μὲ τ' ἄλλο ὅλα θὰ πέσουνε τὰ φύλλα τῆς ζωῆς
καὶ τὸ κρασί της θὰ χυθεῖ σταγόνα τῆ σταγόνα.

(*) «Τακμπιζ Ζαντάν» εἶναι ἡ ἀρνήση τῶν ἐγκοσμίων καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ του, πρὶν ὁ πιστὸς ἀρχίσει νὰ προσεύχεται. Ὁ ποιητὴς ἐδῶ δέχεται ν' ἀρνηθεῖ κάτι καὶ εἰρωνικά ἀρνεῖται τίς πέντε Προσευχές πρῶτ' ἀπ' ὅλα.

Χθές βράδυ, καθώς ἔκτυπα σὲ σιωπηλὲς ἀράδες
 τὶς στάμνες, ποῦχε ὁ κανατάς—πάνω ἀπὸ δυὸ χιλιάδες—
 φώναξε μιά: «Καλέ, νὰ ἴδεις, αὐτὸς θὰ μᾶς εἰπεῖ
 ποιὲς εἴμαστ' οἱ ἀγοραστὲς καὶ ποιὲς οἱ κανατάδες».

Ἄπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγνοῦ κρασιοῦ, (τί δὲν ἀκῶ..!
 λένε πὼς εἶν' καὶ τῆς καρδιᾶς τὸ μόνο γιατρικὸ)
 γιὰ νὰ σωθῶ ζυγίστε μου κι' ἐμένα μιὰ ὁκὰ
 κι' ἄς λέν πὼς εἶναι... «τοῦ νεροῦ τὸ Πνεῦμα τὸ κακό».

Ἄληθινά, μιὰ ἀχνὴ ψυχὴ, σὰν ἄνθος ντελικάτη,
 λουφάζει μέσα στὸ κρασί, στὴν κούπα τῆ γεμάτη.
 Δὲν πιάνει μὲ τραχειὲς καρδιὲς φιλιὲς τὸ κρασί —
 ἔχει ἀπαλὰ τὰ μάγουλα καὶ τὸ σκληρὸ κανάτι.

Αὐτὸς ὁ θόλος τ' Οὐρανοῦ, σὰ λάμπα μαγικὴ (*)
 στριφογυρίζει ἀπάνω μας κι' ἐμεῖς δισταχτικοί
 κάτ' ἀπὸ τὸ φλεγόμενο κερὶ τῆς, ποὺ δὲ σβήνει,
 —ἀνήσυχα φαντάσματα— γυρνοῦμε ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

“Ὡς πότε θὰ μᾶς τυραννοῦν οἱ ἔγνοιες τῆς ζωῆς ;
 Τί βγαίνει ἂν ἐκατόχροнос ἢ λίγες μέρες ζεῖς ;
 “Α!, τὸ ποτήρι γέμισε κρασί, κι' ἀναθυμήσου,
 πῶς λάσπη γιὰ τὸν κανατὰ θὰ γίνομε κι' ἐμεῖς.

Ἄπ' τὸ τζαμί—πιστὸς κι' ἐγὼ (!)—χαλὶ τῆς προσευχῆς
 ἔκλεψα. Μὰ νὰ σχωρεθῶ, γιὰ χάρη τῆς ψυχῆς,
 ἀπ' τὶς μετάνοιες τὸ ἴλωσα, καὶ νέο πάλι κλέβω . . .
 Παλιὸ χαλί, νέα κλεψιά! . . . Πῶς νὰ συχωρεθεῖς ;!

(*) Στὶς Ἰνδίες ἔχουν λάμπες μὲ κύλινδρο στὴ μέση καὶ ἀμπαζοῦρ, ποὺ ἔχει κεντημένες ἀπάνω διάφορες φιγούρες. Ἄπ' τὴ θερμότητα τοῦ κεριοῦ, τὸ ἀμπαζοῦρ στριφογυρίζει αὐτόματα.

Δόλωμα ἄδῶ, παγίδα ἄκει. Ποῦθε ἢ καρδιά νὰ γύρει ;
 Τῆ μιὰ μὲ πάει στὸ τζαμί, τὴν ἄλλη στὸ ποτήρι.

Κι' εἴπαμε, ἡ ἀγάπη μου καὶ τὸ κρασί κι' ἐγώ,
 νᾶχομε τὴν ταβέρνα μας τζαμί καὶ μοναστήρι.

«Ἀλήθεια» καὶ «Πεποίθησις», «Ἀμφιβολία» καὶ «Πλά-
 [ναι]» :
 λόγια, σὰ φύσκα ἀδειανές, ποὺ κάθε τόσο σπᾶνε.

Μιά φύσκα εἶναι κι' ἡ ζωὴ, ποὺ ζεῖς κι' ἂν τὴν προσέξεις
 σκέτη, θαμπή, φανταχτερή, πάντοτε φύσκα θᾶναι.

Σ' ἄκαρπες, στεῖρες ἐρημιές πορεύονται τὰ πλήθη,
 τυραγνισμένα τὰ κορμιὰ θὰ κρύψει μαύρη λήθη

σ' ἀνυπαρξία ἀτέρμονη. Καλότυχος αὐτός,
 ποὺ πέθανε μωρὸ παιδί κι' αὐτός ποὺ δὲ γεννήθη.

102

Σὰν λένε γιὰ Παράδεισους κι' Οὐρί(*) γλυκὰ σὰ μέλι,
 ἐγὼ κανάτες σκέφτομαι γεμάτες κοκκινέλι.

“Ὅλα ἄκουσέ τὰ βερεσέ, πάρε τὰ μετρητὰ
 κι' ἴσως τὸ τούμπανο π' ἀκοῦς νᾶναι κρασιοῦ βαρέλι.

103

Τρέμει τὸ ρόδο στὸ φιλι τῆς αὔρας, καὶ τ' ἀηδόνι
 παθητικὰ στοῦ σύννεφου τὸν ἴσκιο ξεφαντώνει.

Κρίμα, πὺ ροδοπέταλα καὶ νέφος καὶ σκοπὸ
 τῆς ἴδιας αὔρας ἢ πνοὴ μακρὰ μας τὰ σαρώνει!

104

Δερβίση, αὐτὸν τὸ πέπλο σου μὲ τὰ κεντίδια σκίσει.
 Τὴ σάρκα, γιὰ τὴν ὀμορφιὰ τῆς ρόμπας, μὴν ἀρνεῖσαι.

Μὲ ροῦχο ντύσου φτωχικὸ καὶ στὴν ψυχὴ θ' ἀκοῦς
 ν' ἀντιχτυποῦνε τούμπανα, πῶς ὁ Σουλτάνος εἶσαι.

(*) Οὐρί (Μαυρομάτες) — Ὁραίες κόρες τοῦ Παραδείσου γιὰ τοὺς πιστοὺς καὶ καλοὺς Μουσουλμάνους.

105

Φέρε κοπέλλες ὄμορφες, στάμνες κρασί γεμάτες,
καὶ διώξε τοὺς ὑποκριτές, τῆς Πίστης τοὺς δραγάτες.

Κι' ἂν ὅσοι πίνουν κι' ἀγαποῦν στὴν Κόλαση θὰ πᾶν,
τότε γιὰ τὸν Παράδεισο ποῦ θὰ βρεθοῦν πελάτες ;

106

Καὶ λέω, πὼς ὁ τάφος μου τόση εὐωδιὰ θὰ χύνει
κρασιοῦ, ποῦ στοὺς περαστικοὺς μεθύσι θᾶν' κι' ἐκείνη.

Κι' οἱ ἐραστές, ποῦ θᾶρχονται νὰ βροῦν ἀπανεμιά,
θὰ τραγουδοῦν μὲς τῆς νυχτιᾶς τὴν ἄχραντη γαλήνη.

107

Εἶμαστε νέων καὶ παλιῶν κρασιῶν ἀγοραστές,
τὸν ἄλλον κόσμο πάρτε τον καὶ δόστε δυὸ φακές.

Κι' ἐσύ, ποῦ γιὰ Παράδεισο καὶ Κόλαση φωνάζεις
φέρε σ' ἐμένα τὸ κρασί καὶ πῆγαινε ὅπου θές.

Σάν κούπα, πού τήν ἔχουε τανάποδα γυρίσει,
οἱ Οὐρανοὶ στοὺς θόλο τους μᾶς ἔχουν φυλακίσει.

Χεῖλη μὲ χεῖλη ἀλλάχτε τὸ τὸ αἷμα σας, καθὼς
ἢ στάμνα μὲ τὸ κύπελλο, σ' ἐρωτικό μεθύσι.

Τῆς Ἔνοιξης τὸ λεύκωμα δὲν ἔχει ἄλλη σελίδα
γιὰ μένα, καὶ τὸ κλείδωσε τῆς Μοίρας ἢ σφραγίδα.

Κι' ἄχ! τὸ πουλὶ τῆς νιότης μου μὲ γκρίζα τὰ φτερά,
μὲς τοῦ χειμῶνα χάθηκε τὴ μαύρη καταιγίδα!

Τοῦ κόσμου δόξες μάταιες, πού πόθησες ἐσύ,
τις δίνω γιὰ τὴ στάμνα αὐτὴ μὲ τὸ παλιὸ κρασί
καὶ τοῦ Χοσρόη(*) τίς τιμές, τοῦ Φεριδούν(**) τὴ φήμη,
ὅλα γι' αὐτὴ τὴ φλόγα του π' ἀστράφτει μελαψή.

(*) Χοσρόης Α', ὁ Μέγας — Βασιλεὺς τῆς Περσίας (498—579.)

(**) Φεριδούν — Μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Περσίας.

111

Ψυχή, ἄν τοῦ κορμιοῦ μπορεῖς τὴ σκόνῃ νὰ τινάξεις
καὶ στὰ οὐράνια πάναγνῃ, γυμνὴ ν' ἀναπετάξεις
καὶ στοὺς αἰθέρες ν' ἀνεβεῖς, δὲ νιράπηκες νάρθεις
καὶ τὸν ἀστροχιτῶνα σου μὲ τὸν πηλὸ ν' ἀλλάξεις ;

112

Θυμοῦμαι, γιὰ πολὺν καιρὸ σύχναζα στὰ τζαμιά,
καὶ δίχως πίστῃ στὸν Ἄλλὰχ καὶ προσευχὴ καμμιά,
πάλι εἶχα τίς ἐλπίδες μου . . . Τώρα πολὺ μ' ἀρέσει
ποὺ βρίσκω ἐκεῖ νὰ κοιμηθῶ καὶ ἴσκιο καὶ σκαμνιά.

113

Νά! τώρα τοῦ Ραμαζανιοῦ(*) μᾶς ἦρθε τὸ φεγγάρι,
κί ἡ νέα αὐγὴ στῆς σιωπῆς τοὺς κόρφους θὰ μᾶς πάρει,
ἴσκιους στὰ δάση οἱ κοπελλιές θὰ βροῦν νὰ κοιμηθοῦν,
καὶ θὰ νυστάξει τὸ κρασί γερμένο στὸ πιθάρι.

(*) Ὁ μῆνας τῆς νηστείας τῶν Μωαμεθανῶν.

114

Κύριε, Σύ, π' ἀμέτρητες παγίδες θὰ μοῦ στήσεις
καὶ κάθε παραπάτημα ζητᾶς νὰ τιμωρήσεις,
ἄ! πέ μου πῶς ἐμὲ μπορεῖς ἀντάρτη νὰ μὲ λές,
ἀφοῦ δὲν κλείνει βλέφαρο χωρὶς νὰ τὸ θελήσεις ;

115

Κεράστε με τ' ἀγνὸ κρασί μὲ τ' ἄλικό του χρῶμα —
τῆς στάμνας αἷμα στάζουνε τὰ χεῖλη καὶ τὸ στόμα.
Κι' ἀπὸ τὸ κύπελλό μου αὐτό — ἄ! πῶς νὰ σᾶς τὸ εἶπῶ; —
φίλος γιὰ μὲ πιστότερος δὲ βρέθηκεν ἀκόμα.

116

Ἔλα, στὸν κῆπο κάθησε τὸ δειλινό, τὸ βράδυ
καὶ τὸ ρυάκι, τοῦ Κεσσέρ(*) θὰ γίνει παρακλάδι.
Παραδισένια γύρω σου θ' ἀνθομανάει ἡ γῆ,
θὰ μοιάζει ὁ κῆπος Οὐρανὸ κι' Ἐδέμ, χωρὶς τὸν Ἄδη.

(*) Κεσσέρ — Ὁ ποταμὸς τοῦ Παραδείσου τῶν Μωαμεθανῶν.

117

Τὸ Ραμαζάνι ἐτέλειωσε κι' ἀρχίζει τὸ γιορτάσι,
στρώνει τραπέζι ἢ "Ἀνοιξη σ' ὀλόκληρη τὴν πλάση.
Ὅνειρων ὁ παραμυθὰς πρᾶμάτιες διαλαλεῖ,
κι' ὁ κάπελας παλιὸ κρασί θ' ἀνοίξει νὰ κεράσει.

118

"Ἄν σ' ἓνα φόρτωμα κρασί βάλεις ποτέ σου χέρι,
— μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ — στείλε νάρθει τ' ἄσκερι
καὶ μὴ θαρρεῖς, πῶς ὁ Ἄλλάχ, γιὰ τὰ δικά μου γένεια
καὶ τίς μουστάκες σου κρατεῖ ξεχωριστὸ δεφτέρι.

119

Εἶχα δασκάλους ἔξοχους. Καὶ τί δὲν εἶχα μάθει!
Σπουδαῖοι στοχαστὲς αὐτοὶ κι' ἐγὼ ποτὲ μὲ λάθη.
Μὰ ἰδὲς, ὅσα κι' ἂν εἶπανε, καθέννας τους, ἀλί!
ἀνάβρυσε σὰν τὸ νερό, σὰν ἄνεμος ἐχάθη.

120

Κρασί ! Στις φλέβες μου γοργὸ ποτάμι νὰ κυλήσει
κι' ἄς βρόσει τὸ κεφάλι μου σ' ἓνα πυρὸ μεθύσι !

Φέρτε ποτήρια ! Οἱ ψευτιές ἄς σταματήσουν πιά,
κι' ἔχουν τ' αὐτιά μου ζαλιστεῖ καὶ τὰ μαλλιά μου ἀσπρίσει.

121

Οἱ πρόγονοί σου, φίλε μου, κι' ἂν εἶχαν κάποια ἀξία,
ἔγιναν ὅλοι τους πηλός, σὰν τούτη τὴν ὕδρια.

Πάρε λοιπὸν τὴν κούπα σου καὶ πίνοντας θ' ἀκούς,
τὴ σιωπὴ τοῦ Σύμπαντος, χωρὶς ἀνησυχία.

122

Εἶπε τὸ ρόδο : « Ἐγὼ εἶμαι ἐγώ, θάμα σ' αὐτὴν τὴ φύση.
Ποιὸς μυρεψὸς θὰν' ἄκαρδος γιὰ νὰ μὲ βασανίσει ;»

Κι' εἶπε τ' ἀηδόνι σκεφτικὸ : « Μιὰ μέρα εὐτυχισμένη
τὴν περιμένει μιὰ χρονιά, καημοὺς νὰ τὴν ποτίσει. »

123

Τῶν ἄστρον καὶ τῶν λουλουδιῶν ἂν θές τῆ μοναξιά
τῆ μεγαλόπρεπη, ποτέ σ' ἀνθρώπων συντροφιά,
στὶς λύπες τους καὶ στὶς χαρές, μὴ χάνεις τὸν καιρό σου.
Σὰν τ' ἄστρο πάρε τῆ βουβῆ δική σου τροχιά . . .

124

Λένε, πῶς στὸν Παράδεισο, τρέχει κρασί καὶ μέλι
καὶ μαυρομάτες σὲ κερνοῦν ὠραίες σὰν ἀγγέλοι.
Καὶ λέω, ἂν τὸν Παράδεισο ἔτσι ὁ Θεὸς τὸν θέλει,
αὐτὸ νὰ κάνομε κι' ἐμεῖς ἐδῶ, καὶ μὴ σέ μέλει . . .

125

Ἕνα μυστήριο καὶ σὺ κι' ὁ κόσμος, ποῦν' ἐμπρός σου,
γι' αὐτὸ μὲ τὸ χαμόγελο κατάντικρὺ τοῦ ὀρθώσου,
ὥσπου βουβῆ τῆς Σιωπῆς ἡ πύλη θ' ἀνοιχτεῖ
καὶ θὰ σφαλίσει ἡ παγερὴ Πνοὴ τὸ βλέφαρό σου.

126

Τὸ σκέφτηκες ἀγάπη μου ; Σὰν φύγομε ἀπὸ ᾿δῶ,
τὸ μνημα μας θὰ χτίσουνε μὲ τῶν νεκρῶν σποδὸ.

Κι' ὅταν ἀργότερα θάρθοῦν ἄλλοι νὰ πάρουν θέση,
πλίθες γιὰ τὸ κιβούρι τους θὰ γίνομε κι' οἱ δυό.

127

Μιὰ νέα αὐγή ! Πῶς θλίβομαι πού δὲν μπορῶ κι' ἐγὼ
νὰ φχαριστήσω τὸ Θεὸ καὶ τὸ Δημιουργό,
κι' ἔχω τὰ ρόδα, τὰ φιλιὰ, παρηγοριά μου μόνη
μὲ τ' ἀηδονιοῦ τὸν πρόσχαρο, παθητικὸ σκοπὸ.

128

“Ὅταν τὸ κιόσκι μας γυμνὸ θὰ μείνει ἀπὸ λουλούδια,
χωρὶς τὶς πεταλοῦδες του καὶ δίχως τὰ τραγούδια
τῶν ἀηδονιῶν, ἀγάπη μου, θάχω τ' ἀστέρια ἀνθοῦς
καὶ δάσος ὀλοσκότεινο τὰ μαῦρα σου πλεξούδια.

129

“Ένα πουλί πετάει. Ποῦ πάει;... ”Έφυγε... νάτο... έχάθη,
σά μεθυσμένο στ’ οὐρανοῦ τὰ φλογισμένα βάθη.

Σκυφτός ἐγώ στὸν κήπο μου κάποιο βιβλίο κρατῶ
κι’ ὁ χασομέρης, στοῦ Τζαμιοῦ τοὺς ἴσκιους, ἐβουβάθη.

130

Ναί, κλείσε τὸ Κοράνι σου κι’ ἄφησε τὴ ματιά σου
λεύτερη σ’ οὐρανὸ καὶ γῆ. Μὲ τὸ φτωχὸ μοιράσου
ὅποιο κι’ ἂν ἔχεις ἀγαθό, συχώρα τοὺς κακοὺς —
κι’ ἔπειτα χαμογέλασε κρυφὰ στὴ μοναξιά σου.

131

Τὸ Πεπρωμένο, γράφοντας μὲ πύρινο κοντύλι,
καλὸ δὲ βλέπει οὐδὲ κακὸ — ἓνα καὶ Πνεῦμα καὶ “Υλῆ.

Οὐτ’ εἶναι δάκρυα ἀρκετά, νὰ σβήσουν ἓνα νῦ
ἀνώφελι κι’ ἡ προσευχή στὰ πικραμένα χεῖλη.

132

Ἄν τὸ κρασί ᾖ ναι βάλσαμο, — καὶ θᾶναι ἀφοῦ τὸ λῆς —
ἐμένα πῶχω στὴν καρδιά τόσες βαθιῆς πληγές,
ὅλου τοῦ κόσμου τὸ κρασί φέρε μου κι' ἄς μὴ γιάνει
καμμιά, ὅλες νὰ μείνουνε δικές μου κι' ἀνοιχτές.

133

Σὰν ὄπτασία πλανερὴ κι' ὁ κόσμος ὁ δικός σου,
κι' ἄσκοπα κλαῖς κι' ὅλο θρηνεῖς τὸν ἄθλιον ἑαυτό σου.
Στὴ φαντασία τῶν Ὁρῶν παράτα τὴν ψυχή,
λέξη ποτὲ δὲν ἔσβησαν, ἀπ' ὅ,τι εἶναι γραφτό σου.

134

ᾠ φίλοι μου! Πῶς θᾶθελα σὰν ἡ ζωὴ μ' ἀφήνει,
κρασί, τὸ χεῖλι μου τ' ὠχρό, νὰ βάψει σὰ ρουμπίνι.
Νὰ πλύνετε τὸ σῶμα μου μὲ νᾶμα σταφυλιοῦ
καὶ κλήματα νὰ στρώσετε γιὰ τὴ στερνὴ μου κλίνη.

135

“Όταν στής λύπης τὸ βραχνά, τὸ δάκρυ σου στερεύει,
ὁ νοῦς σου στήν ἀπόβροχη τὴ χλόη νὰ ταξιδεύει.

Κι’ ὅταν σ’ ἐρέβη θάθελες ὁ ἥλιος νὰ σβυστεῖ,
σκέψου τ’ ἀγόρι, ποῦ γι’ αὐτὸν τὰ βλέφαρα ἀναδεύει.

136

“Όταν στὰ μύρα τῆς αὐγῆς δροσιζεται ὁ λαλὲς
κι’ εἶν’ ἡ βιολέττα ἀνάμελα σκυμμένη . . . ”Ε, ποῦ λές,
χαίρομαι τῆς τριανταφυλλιάς τὶς μικροθυγατέρες,
ποῦ στὸν ἀέρα τὶς ποδιές μαζεῦουν ντροπαλές.

137

Κι’ ἂν μέθυσες μὲ τ’ ἄρωμα, τὴ μουσική, τὸ χρῶμα,
καὶ τῆς γυναίκας τὸ φιλί, τῆς ὀμορφῆς· ἀκόμα
κι’ ἂν ἦσουν σὺ Ζεμζέμ(*) κι’ ἐσὺ τὸ “Υδωρ τῆς Ζωῆς,
σιγὰ κι’ ἀργὰ θ’ ἀφανιστεῖς στοῦ τάφου σου τὸ χῶμα.

(*) Ζεμζέμ —Ἱερὸ πηγάδι τῶν Μωαμεθανῶν.

138

Ἄφου κανεῖς δὲν μπόρεσε νὰ βρεῖ τὰ μονοπάτια
ποὺ στὰ μεταθανάτια μᾶς φέρνουνε πολάτια,
πίνε κρασί κι' εἶν' τὰ σοφὰ τὰ λόγια περιττὰ —
τὸν τάφο μας τὸν βρίσκομε καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια.

139

Κόσμοι, σ' αἰώνιο στρόβιλο, κυλοῦν στοὺς Οὐρανοὺς
καὶ μὲς τῶν ἄστρων τοὺς χοροὺς παραπατάει ὁ νοῦς.
Ἐσὺ Καγιάμ, μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἴλιγγο μὴν πέσεις,
ὅπως αὐτοί, ποὺ τῶν σφαιρῶν κρατοῦν τοὺς χαλινούς (*).

140

Σ' αὐτὸν τὸν κόσμο τὸ Καλὸ μὲ τὸ Κακὸ παλεύει
κι' εὐθύνες ἀπ' τὸν Οὐρανὸ κανεῖς ἄς μὴ γυρεύει.
Ποτὲ κατάρρα κι' οὐτ' εὐχή, σ' αὐτὸν μὴν ἀνεβεῖ
γι' αὐτὸ ποὺ σοῦδωσε χαρά, γι' αὐτὸ ποὺ σὲ παιδεύει.

(*) Εἰρωνεύεται τοὺς ἀστρολόγους τῆς ἐποχῆς του.

141

Σάν φύγω καί χωρίς ἐμέ θά τρώτε ἐσεῖς τὸ γιόμα,
ὦ φίλοι μου, γεμίστε το, ἓνα ποτήρι ἀκόμα
καί μὲ τὸ νοῦ στὸν ἄτυχον ἐμέ, γιὰ μιὰ στιγμή,
κάμετε κάποια προσευχή κι' ἀδειάστε το στὸ χῶμα.

142

“Όταν οἱ αὖρες τῆς αὐγῆς στὰ ρόδα πᾶν νὰ ποῦνε,
πῶς οἱ βιολέττες ξύπνησαν χωρίς νὰ κουμπωθοῦνε,
χαρὰ σ' αὐτὸν ποὺ δίπλα του μιὰ λυγερὴ κοιμᾶται
κι' οἱ ὀμορφιές της πιὸ πολὺ κι' ἀπ' τὸ κρασί μεθοῦνε.

143

Τὴν εὐτυχία, ποὺ ὁ Μαχμουτ(*) δὲ γνώρισε ποτές,
κι' οὔτ' ὁ Δαυῖδ(**) τὴν ἔψαλε σ' ἀρμονικὲς στροφές,
θά νοιώσει αὐτὸς ποὺ κάθετα κάτ' ἀπὸ τ' ἄστρα μόνος,
καὶ πίνοντας, νὰ τραγουδοῦν ἀκούει τοὺς ἐραστές.

(*) Μαχμουτ—Ὁ Σουλτάνος Μαχμουτ ὁ Μωαμεθανὸς κατακτητῆς, ποὺ γεννήθηκε τὸ 1029.

(**) Δαυῖδ—Ὁ ποιητὴς τῶν Ψαλμῶν.

144

Γέρος κι' ἄν εἶμαι, ἀγάπη μου, παγίδες μῶχουν στήσει
τὰ χέρια σου, κι' ὁ ἔρωτας μου γίνεται μεθύσι.

Κι' ἀπὸ χουρμάδες πίνοντας τὸ δυνατὸ κρασί,
τὸ ράσο τῆς μετάνοιας μου γιὰ σένα τῶχω σκίσει.

145

Σήκωσε τὸ ποτήρι σου, δύστυχε σὺ τῆς γῆς,
καὶ πιέ το καὶ χαιρέτησε τ' ἀστέρι τῆς αὐγῆς,
πού σὰ γλυκὸ χαμόγελο, σ' ἔφηβου χεῖλη σκάζει,
προτοῦ τῆς θλίψης ἢ γροθιά σέ στρώσει καταγῆς.

146

Γιὰ μᾶς μετάνοιας προσευχὴ τῆς στάμνας οἱ λυγμοί,
ὅταν οἱ διψασμένοι μας δροσίζονται λαιμοί,
καὶ στῆς ταβέρνας ψάχνομε τὴ σκόνη μήπως βροῦμε,
τόσες χαρές, πού χάσαμε σκυμμένοι στὸ τζαμί.

147

Εὐτυχισμένοι αὐτοί, ποὺ λέν, πὼς εἶναι πιά σοφοί,
κι' αὐτοὶ ποὺ δέν τοὺς καίει καμμιὰ τῆς σκέψης ἀστραπή,
Μὰ ἄγώ, ποὺ βρῆκα σφαλιστές τῶν Οὐρανῶν τις πύλες,
μακάρισα τοὺς δύστυχους, ποὺ περπατοῦν τυφλοί.

148

“Ὅλα τὰ περιττὰ ἀγαθὰ καὶ τὶς τιμές ἀρνήσου,
τὰ δάχτυλά σου ξέχασε στὶς μποῦκλες τῆς καλῆς σου,
καὶ πέρ' ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο Καλὸ καὶ τὸ Κακὸ,
πόσο θὲ νᾶναι σύντομη τούτη ἡ ζωὴ θυμήσου.

149

Εἶναι μεγάλος ὁ Ἄλλάχ σ' ὅ,τι κι' ἂν ἔχη κάμει.
Πάντα φυτεύει τὶς ἐτιές δίπλα ἄπὸ τὸ ποτάμι.
Γι' αὐτό, πολὺ τὸ πρόσεξε, προτοῦ νὰ πλάσει ἐμέ,
νᾶναι κι' ἀμπέλια γύρω μου γιὰ νὰ μὴν πάω χαράμι.

150

Κατέβη ή άνοιξιάτικη ψιχάλα άπό τά ύψη,
του κίτρινου τριαντάφυλλου την όψη ν' άπονίσει,
και λέει τ' άηδόνι άσώπαστο : «Κρασί, μόνο κρασί
θά στάξει χρώμα κερασί, για τή χλωμή του θλίψη».

151

Ό έπουράνιος Κανατάς με πόση τέχνη φτιάνει
σά χύτρες τά κεφάλια μας κι' άνάποδα τά βάνει
πάνω στ' άνθρώπινα κορμιά, μελαγχολία γεμάτα,
και — τί σπουδαία τεχνική ! — στάλα ποτέ δέ χάνει !

152

Κάπελα τί τις άναψες τις λάμπες ; Θλιβερή
όλη ή παρέα κοιμήθηκε κι' εϊν' όλοι τόσο ώχροί !
Τό ίδιο θάσαι στη Νυχτιά του τάφου ξαπλωμένοι
κι' Αύγή δέν περιμένουνε ποτέ τους οί νεκροί.

153

Εὐτυχισμένα μὴ μετρᾶς καὶ πικραμένα χρόνια
κι' ἔχε γιὰ ἄκείνους ποὺ πονοῦν ἀδερφικὴ συμπόνια.

Μὴν ἀγαπήσεις, πρόσεξε, κι' οὔτε ν' ἀγαπηθεῖς,
κι' ἄς εἶν' οἱ κόρφοι τῆς λευκοὶ κι' ὠραῖοι σὰν τὰ χιόνια.

154

Πρὸς τὸ Θεὸ τὰ χρέη μας, ἂν δὲν παραμελοῦμε,
καὶ τὴ μπουκιά μας μὲ φτωχοὺς ἂν πάντα μοιραστοῦμε
καὶ τ' ἄλλου δὲ ζηλεύουμε τὴ σάρκα, τ' ἀγαθὰ,
σίγουρος ὁ Παράδεισος! . . . Καὶ τώρα νὰ τὰ πιοῦμε.

155

Ἄν ἤμουν ὁ Θεὸς ἐγώ, κι' ἐγὼ νὰ κυβερνῶ,
θὰ γκρέμιζα συθέμελον αὐτὸν τὸν Οὐρανό,
καὶ θᾶχτιζα στὴ θέση του γιὰ τὴν Καρδιά τ' Ἀνθρώπου,
τὴν ἄδολη κι' εὐγενικὴ, παλάτι φωτεινὸ.

156

Εἶτε κρασί κι' εἶτε φιλιὰ τοὺς πόθους σου κερνάς,
ἐσὺ Καγιάμ, νᾶσαι εὐτυχῆς κι' ἀκόμα νὰ ξεχνᾶς,
πὼς ὅλα αὐτὰ τριγύρω σου σ' ἓνα Μηδὲν τελειώνουν
κι' ἐσὺ μηδὲν μὲς τὸ Μηδὲν ἀγύριστος περνᾶς.

157

Μαργαριτάρια προσευχῆς δὲν πῆρα ἀπ' τὸ Βιβλίο (*)
στολίδι γιὰ τὰ χεῖλη μου, κι' οὔτε ἓνα τους σημεῖο
τῆς ἁμαρτίας ἐπλυνα. Ὅμως στὸ ἐλεός Σου
ἔλπισα ἀφοῦ τὸν ΕΝΑ ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶπα ΔΥΟ.

158

Ὅταν θὰ κοίτομαι πηλὸς στὰ πόδια τοῦ Θανάτου,
— πουλὶ νεκρό, ποὺ τὰ φτερά τὰ πῆρε σάβανά του —
ἄς γίνει ἡ τέφρα μου σταμνί, γεμάτο μὲ κρασί,
κι' ἴσως ν' ἀναστηθῶ μ' αὐτὸ μὲ τὴν εὐωδιά του.

(*) Βιβλίο — Τὸ Κοράνι.

159

Καί σάν πεθάνω, πίνοντας έσείς, καλοί μου φίλοι,
πλύνετε τò κουφάρι μου μὲ νᾶμα ἀπὸ σταφύλι,
κι' ὅταν σαλπίσει ὁ Ἄγγελος ἀνάστασι νεκρῶν,
ὁ κάπελας τῆ σκόνῃ μου στοὺς Οὐρανοὺς νὰ στείλει.

160

Ἄπ' τὴν Ἄνυπαρξία ἀγνοί, στὸ Τάφο ρύπος μόνο,
κινήσαμε χαρούμενοι, θὰ φτάσομε στὸν Πόνο.
Τὸ δάκρυ μας δὲν ἔσβησε τὴ φλόγα τῆς καρδιάς
κι' ἀχνός, μᾶς ἄφησε ἡ ζωὴ, τὴ λάσπη τῆς γιὰ θρόνο.

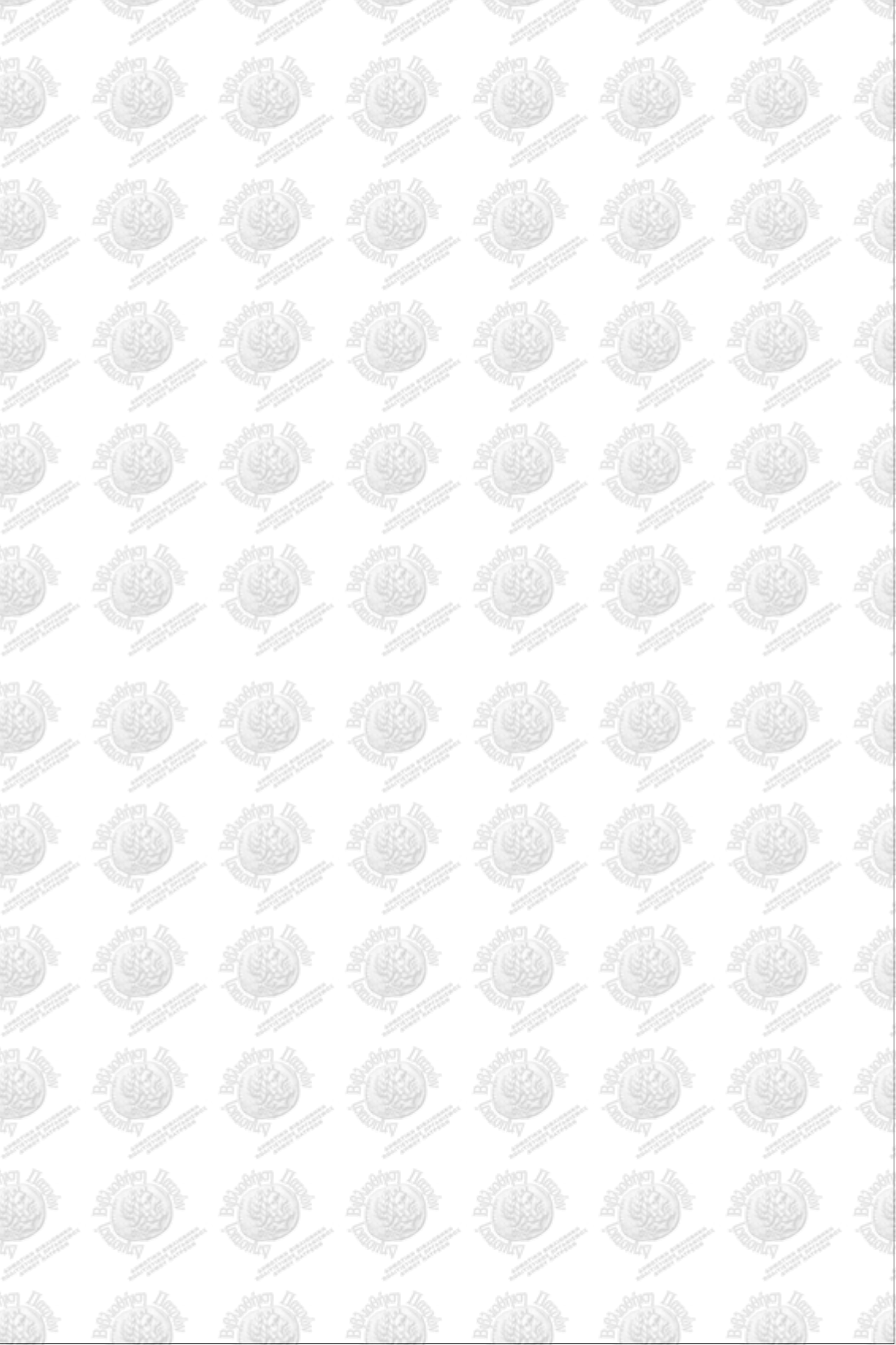
ΣΤΟΝ ΟΜΑΡ ΚΑΓΙΑΜ

Καγιάμ, μέ τὸ τραγούδι σου μπρὸς σὴν Ἄνυπαρξία,
μεθὰς ἀμέτρητες καρδιές με νέκταρ κι' ἀμβροσία.

Τὰ Ρουμπαγιάτ τὸ καπηλειό, κι' ὁ Κάπελας ἐσὺ . . .
Ποιὸς τάχα δὲ θὰ ζήλευε μιὰ τέτοια Ἄθανασία !

Π. Α. Χ.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ :

ΞΥΠΝΙΑ ΟΝΕΙΡΑ

Ποιήματα, *Ἀθήνα 1929.*

ΑΝΤΙΚΡΥΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΖΩΗ

Πεζογραφήματα. *Θὰ ἐκδοθεῖ ἀργότερα.*

